

Valtioneuvoston päätös

Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen täydentämisestä

Annettu Helsingissä 8 päivänä toukokuuta 2002

1. Yleistä

1.1. Valtioneuvoston aikaisemmat päätökset

Valtioneuvosto teki 20.8.1998 päätöksen Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä. Natura 2000 -verkosto on Euroopan yhteisön kattava ekologinen verkosto, joka koostuu jäsenvaltioiden siihen ilmoittamista luonnonvaraisten lintujen suojelusta annetun neuvoston direktiivin (79/409/ETY, jäljempänä lintudirektiivi) mukaisista erityissuojelualueista (SPA) ja luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasvillisuuden suojelusta annetun neuvoston direktiivin (92/43/ETY, jäljempänä luontodirektiivi) tarkoittamista erityisten suojelutoimien alueista (SAC). Jäsenvaltiot muodostavat SAC -alueet alueista, jotka Euroopan yhteisön komissio on hyväksynyt yhteisön tärkeinä pitämistä alueiksi (SCI) jäsenvaltioiden ehdotusten pohjalta.

Valtioneuvosto päätti 20.8.1998:

- 1) ilmoittaa Euroopan yhteisön komissiolle päätöksessä luetellut lintudirektiivin mukaiset 439 erityistä suojelualueita (SPA -alueet) sekä
- 2) ehdottaa Euroopan yhteisön komissiolle päätöksessä luetellut 1325 aluetta luontodirektiivin mukaisiksi yhteisön tärkeinä pitämiksi alueiksi (SCI -alueet).

SPA -alueiden kokonaispinta-ala on noin 2,81 miljoonaa hehtaaria ja SCI -alueiden kokonaispinta-ala on noin 4,71 miljoonaa hehtaaria. Osalla alueista SPA - ja SCI -luokitukset ovat kokonaan tai osittain päällekkäiset.

Espoon kaupungin alueella olevia ehdotettuja Natura 2000 -alueita ei asianosaisten kuulemisessa havaittujen puutteiden vuoksi otettu 20.8.1998 tehtyyn valtioneuvoston päätökseen, vaan niiden osalta päätös ehdotuksen hyväksymisestä siirtyi myöhempään ajankohtaan. Tähän liittyen valtioneuvosto päätti 25.3.1999 täydentää 20.8.1998 hyväksyttyä Suomen ehdotusta:

- 1) ilmoittamalla Euroopan yhteisön komissiolle päätöksestä tarkemmin ilmenevän yhden kokonaan uuden erityisen suojelualueen (SPA -alueen),
- 2) ehdottamalla Euroopan yhteisön komissiolle päätöksestä tarkemmin ilmenevän yhden alueen luontodirektiivin mukaiseksi yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi (SCI -alue) sekä
- 3) täydentämällä kolmea valtioneuvoston 20.8.1998 Euroopan yhteisön komissiolle yhteisön tärkeinä pitämiksi SCI -alueiksi ehdottamaa aluetta siten, että niitä laajennetaan käsittämään myös Espoon kaupungissa olevia alueita.

1.2. Euroopan komission täydennyspyyntö

Valtioneuvoston 20.8.1998 tekemä päätös, Ahvenanmaan maakuntahallituksen päätökset vuodelta 1998 sekä tiedot Natura 2000 -verkostoon ehdotettavista alueista on toimitettu ulkoasi-

ainministeriön toimesta Euroopan komissiolle 23.12.1998. Valtioneuvoston 25.3.1999 tekemä päätös lähempine tietoineen on vastaavasti toimitettu komissiolle 30.7.1999. Suomen hallitus varasi samassa yhteydessä mahdollisuuden muuttaa komissiolle toimitettua ehdotusta niiden alueiden osalta, joista oli tehty valitus korkeimmalle hallinto-oikeudelle, mikäli korkein hallinto-oikeus muuttaisi valituksenalaista päätöstä. Korkein hallinto-oikeus on sittemmin ratkaissut kaikki valtioneuvoston päätöksistä tehdyt valitukset. Suomi ilmoitti komissiolle, miltä osin päätökset tulivat lainvoimaisiksi.

Suomen Natura 2000 -verkostoehdotusta on SCI -alueiden osalta arvioitu Suomen, Ruotsin ja Euroopan komission välisessä boreaalista vyöhykettä koskevassa seminaarissa ja alpiinista vyöhykettä koskevassa neuvottelussa. Arviointi tarkoittaa luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen esiintymien riittävyden tarkastelua kullakin luonnonmaantieteellisellä vyöhykkeellä. Suomi kuuluu luonnonmaantieteellisesti alpiiniseen ja boreaaliseen vyöhykkeeseen ja arviointi on tehty kummankin vyöhykkeen osalta erikseen. Euroopan komissio on sittemmin, 10.5.1999 ja 3.6.1999 päivätyillä kirjeillään pyytänyt, että Suomi tarkistaa ehdotustaan sekä alpiinisella että boreaalisella luonnonmaantieteellisellä vyöhykkeellä olevien alueiden osalta.

Komissio on pyytänyt, että Suomi tarkistaa alpiinisella vyöhykkeellä yhdeksän lajin ja neljän luontotyyppin osalta Natura 2000 -alueiden tietoja. Komissio on lisäksi pyytänyt, että Suomi täydentää tällä vyöhykkeellä verkostoehdotustaan yhden lajin elinympäristöjen osalta. Boreaalisen vyöhykkeen osalta komissio on pyytänyt, että Natura 2000 -alueiden tietoja täydennetään yhdeksäntoista lajin ja kuuden luontotyyppin osalta. Boreaalisen vyöhykkeen verkostoehdotusta komissio on pyytänyt täydentämään seitsemäntoista lajin elinympäristöjen ja viidentoista luontotyyppin osalta.

2. Asian valmistelu

Ympäristöministeriö on yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen, Metsähallituksen ja alueellisten ympäristökeskusten kanssa arvioinut komission täydennyspyyntöä. Selvitysten perusteella on käynyt ilmi, että 183:lla valtioneuvoston aiemman päätöksen mukaisella boreaalisella vyöhykkeellä olevalla ja 12:lla alpiinisella vyöhykkeellä olevalla alueella esiintyy täydennyspyynnön kohteena olevia luontotyyppieitä tai lajeja, vaikka niitä ei ole kirjattu kyseisten alueiden tietolomakkeisiin. Näiden Natura 2000 -alueiden tietoja tulisi tarkistaa, jotta tietokanta antaisi tarkemman kuvan komission mainitsemien lajien ja luontotyyppien esiintymisestä jo Suomen nykyiseen verkostoehdotukseen kuuluvilla alueilla.

Eräiden lajien elinympäristöt ja luontotyypit ovat riittämättömästi edustettuina verkostoehdotuksessa, vaikka edellä mainittujen Natura 2000 -alueiden luonnontieteellisiä tietoja tarkistettaisiin. Sen vuoksi on tarpeen ehdottaa myös uusia alueita sekä laajentaa eräitä Suomen verkostoehdotukseen jo aiemmin sisältyneitä alueita. Entisten Natura 2000 -alueiden tietojen täydentämisellä ja ehdotettavilla uusilla alueilla ja laajennuksilla pyritään varmistamaan, että kaikki Suomessa esiintyvät luontodirektiivin liitteen I luontotyypit ja liitteen II lajit olisivat riittävästi edustettuna Suomen ehdotuksessa.

Ympäristöministeriö on valmistellut edellä mainitun aineiston perusteella ehdotuksen asianosaisten kuulemista ja lausuntojen pyytämistä varten. Valmistelua on ohjannut kuusijäseninen ministerityöryhmä. Lisäksi ministeriön apuna on ollut sen asettama Natura 2000 -työryhmä, jossa eri tahot ovat olleet laajalti edustettuina. Ehdotus Natura 2000 -verkon täydentämiseksi on ollut luonnonsuojelulain 64 §:n 2 momentin edellyttämällä tavalla asianosaisten kuulemista varten yleisesti nähtävillä alpiinisen vyöhykkeen osalta 3.7. - 28.7. ja 21.8.-4.9.2000 välisenä aikana ja boreaalisen vyöhykkeen osalta 8.11. - 8.12. 2000 välisenä aikana. Samanaikaisesti ehdotuksesta on luonnonsuojeluasetuksen 5 §:n säännös huomioon ottaen pyydetty lausuntoja

asianomaisilta tahoilta. Asiasta on myös luonnonsuojelulain 8 §:n 2 momentista ilmenevän periaatteen mukaisesti tiedotettu sillä tavoin, että on luotu edellytykset asiasta käytävälle julkiselle keskustelulle. Muistutuksia ehdotuksesta jätettiin yhteensä 225 ja lausuntoja annettiin yhteensä 318 kappaletta.

Nähtävillä olleeseen alpiinista vyöhykettä koskevaan ehdotukseen sisältyi viisi uutta aluetta, joiden yhteispinta-ala oli noin 11 hehtaaria. Tietojen tarkistukset koskivat yhteensä 12:a jo aiemmin päätettyä Natura 2000 -aluetta. Boreaalista vyöhykettä koskevaan ehdotukseen sisältyi puolestaan 289 kokonaan uutta aluetta tai entisen alueen laajennusta. Näiden alueiden yhteispinta-ala oli noin 67 000 hehtaaria, josta maa-alueiden osuus oli noin 30 000 hehtaaria. Tietojen tarkistukset boreaalisella vyöhykkeellä koskivat vastaavasti 183:a Natura 2000 -aluetta. Viisi näistä alueista on aiemmin ilmoitettu Euroopan komissiolle lintudirektiivin mukaisina SPA -alueina. Niitä ehdotetaan Natura 2000 -verkostoon myös luontodirektiivin mukaisina SCI -alueina.

Ympäristöministeriö on käsitellyt muistutukset ja lausunnot ympäristökeskusten valmistelun pohjalta. Lausuntojen ja muistutusten johdosta on nähtävillä olleeseen ehdotukseen tehty eräitä muutoksia ja tarkistuksia. Tarkistettu ehdotus on käsitelty Natura 2000 -ministerityöryhmässä. Muistutuksen tehneille on toimitettu tarkistettuun ehdotukseen perustuvat kirjalliset vastineet.

Muistutusten ja lausuntojen perusteella on 37:n nähtävillä olleen alueen pinta-alaa supistettu yhteensä 416:lla hehtaarilla ja poistettu kokonaan kaksi aluetta, joiden yhteispinta-ala on 166 hehtaaria. Vastaavasti neljän alueen pinta-alaa on laajennettu yhteensä 51:llä hehtaarilla.

Päätökseen liittyy yhteenvedotaulukko muistutuksista, jossa mainitaan ne alueet, joihin muistutuksia kohdistuu. Taulukosta käy myös ilmi, onko esitykseen tehty näiden johdosta tarkistuksia.

Asiaa on käsitelty valmistavasti talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa 28.3.2001.

3. Natura 2000 -verkoston laajuus

Natura 2000 -verkoston täydennysehdotukseen sisältyy yhteensä 289 uutta ja jo aiemmin päätetyn alueen laajennusta. Näiden alueiden kokonaispinta-ala on yhteensä noin 66 900 hehtaaria. Maa-alueita tästä on noin 29 600 hehtaaria ja vesialueita noin 37 300 hehtaaria. Laajin yksittäinen alue täydennysehdotuksessa on Tornionjoen - Muonionjoen vesistöalue, johon kuuluu vesialueita noin 32 000 hehtaaria. Ahvenanmaan maakuntahallitus on 2.11.2000 päättänyt ehdottaa Natura 2000 -verkostoon 21 uutta aluetta.

Suomen ehdotukseen Natura 2000 -verkostoksi kuuluu täydennyksineen yhteensä 1804 aluetta, joista 1717 aluetta on Manner-Suomessa ja 87 aluetta Ahvenanmaan maakunnassa. Alueiden yhteispinta-ala on noin 4,88 miljoonaa hehtaaria. Maa-alueita tästä on noin 3,57 miljoonaa hehtaaria ja vesialueita noin 1,31 miljoonaa hehtaaria. Lintudirektiivin mukaisia SPA-alueita on yhteensä 451. Näiden pinta-ala on noin 2,84 miljoonaa hehtaaria. Luontodirektiivin edellyttämiä SCI -alueita on 1666, pinta-alaltaan noin 4,75 miljoonaa hehtaaria. Osalla alueista SPA- ja SCI-merkinnät ovat kokonaan tai osittain päällekkäiset.

4. Natura 2000 -verkoston oikeusvaikutukset

Kun valtioneuvosto on hyväksynyt Suomen ehdotuksen Natura 2000 -verkostoon täydennettäväksi alueiksi, tulevat alueilla voimaan luonnonsuojelulain (myöhemmin LsL) 10 luvun sään-

nökset. Mikäli tietty hanke tai suunnitelma joko yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkoston sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, on hankkeen toteuttajan arvioitava vaikutukset riippumatta siitä, onko hanke tai suunnitelma luvanvarainen (LsL 65 §). Viranomainen ei saa myöntää lupaa eikä hyväksyä suunnitelmaa, jos vaikutusten arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon (LsL 66 §). Tarkastelu on tehtävä niiden luontotyyppien ja lajien kannalta, joiden vuoksi alue on otettu Natura 2000 -verkostoon, ja jotka on ilmoitettu kunkin alueen Natura 2000 -tietolomakkeella. Suojelutoimenpiteet rajoittavat siten vain sellaisia hankkeita, jotka merkittävästi heikentäisivät alueella olevia yhteisön tärkeinä pitämiä luontotyyppejä tai lajien elinympäristöjä. Näin ollen Natura 2000 -alueiden suojelutavoitteiden saavuttaminen ei aina edellytä luonnonsuojelualueen perustamista eikä muutointaan koko aluetta koskevaa suojelua.

Kielto myöntää lupaa hankkeeseen tai vahvistaa suunnitelmaa, joka arvioinnin perusteella merkittävästi heikentää Natura 2000 -alueen luonnonarvoja, ei ole ehdoton. Valtioneuvosto voi päättää, että hanke tai suunnitelma on toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavasta syystä eikä vaihtoehtoista ratkaisua ole (LsL 66 §). Tässä yhteydessä otetaan luontodirektiivin mukaisesti huomioon taloudelliset ja sosiaaliset seikat sekä alueelliset ja paikalliset erityispiirteet. Mikäli hankkeen tai suunnitelman vaikutukset kohdistuvat alueeseen tai sen osaan, jolla on luontodirektiivin liitteessä I tarkoitettu ensisijaisesti suojeltava luontotyyppi tai direktiivin liitteessä II tarkoitettun ensisijaisesti suojeltavan lajin elinympäristö, on lisäedellytyksenä, että hankkeella tai suunnitelmalla on terveyteen, yleiseen turvallisuuteen tai ympäristölle muualla koituviin erittäin merkittäviin suotuisiin vaikutuksiin liittyvä syy. Myös muu erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottava syy oikeuttaa hankkeen tai suunnitelman hyväksymiseen tällaisella alueella. Se edellyttää komission lausuntoa asiasta.

Natura 2000 -verkoston suojelutavoitteiden saavuttaminen saattaa aiheuttaa rajoituksia myös verkostoon otetun alueen ulkopuolella. Tästä johtuen edellä esitetty maankäytön muutoksen arviointi ja lupaharkinta koskee myös verkoston ulkopuolisia hankkeita ja suunnitelmia, mikäli ne todennäköisesti merkittävästi heikentävät niitä luonnonarvoja, joiden perusteella alue on otettu Natura 2000 -verkostoon.

Pääsääntöisesti Natura 2000 -verkostoa koskevat säännökset eivät rajoita yksityisen henkilön tavanomaiseen maankäyttöön liittyviä toimenpiteitä, ellei kyseessä ole tavanomaista laajempi tai merkityksellisempi hanke tai suunnitelma. Tällöin on mahdollista, että edellä mainittu vaikutusten arviointi on suoritettava ja otettava huomioon lupaharkinnassa. Natura 2000 -verkoston hyväksyminen ei siten suoranaisesti vaikuta verkostoon sisällytetyn alueen tämänhetkiseen käyttöön. Se ei myöskään vaikuta alueen käyttöä koskeviin voimassa oleviin lupiin.

Jos luonnonsuojelulain 66 §:stä johtuva kielteinen päätös lupa-asiassa rajoittaa kiinteistön käyttöä siten, että alueen omistajalle tai erityisen oikeuden haltijalle aiheutuu merkityksellistä haittaa, eikä luvan myöntämiselle olisi ollut muuta estettä, valtio on vaadittaessa velvollinen korvaamaan haitan. Oikeutta korvaukseen ei kuitenkaan ole tietyissä, luonnonsuojelulain 53 §:n 4 momentissa (371/1999) luetelluissa tilanteissa.

Natura 2000 -verkostoehdotuksen valmistelun yhteydessä arvioitiin aikanaan eri lakien korvausperiaatteiden kehittämistarpeet. Luonnonsuojelulain korvausta koskevien säännösten lisäksi uuteen maankäyttö- ja rakennuslakiin lisättiin säännös (197 §, 132/1999) rakennuslupan epäämiseen liittyvästä korvauksesta tilanteissa, jossa rakennuslupahakemus tulisi hylätyksi luon-

nonsuojelulain 66 §:n rajoituksen johdosta ilman, että sen hylkäämiselle olisi ollut muuta syytä. Myös lakiin yksityisistä teistä on sittemmin lisätty Naturasta aiheutuvien rajoitusten korvaamista koskeva säännös (7a §, 372/1999). Tarkoituksena ei kuitenkaan ole ollut luoda sellaista uutta korvausjärjestelmää, jossa pelkästään alueen kuulumisen Natura 2000 -verkoston vaikutusten piiriin synnyttäisi korvausvelvollisuuden, jota muutoin vastaavassa tilanteessa ei syntyisi.

Korvauksiin liittyvien lainmuutosten ohella on edelleen täsmennetty luonnonsuojelulain 65 ja 66 §:ien säännöksiä siitä, mitkä toimenpiteet edellyttävät ympäristövaikutusten arviointia ja milloin Natura 2000 -verkosto edellyttää lupien ja suunnitelmien hylkäämistä.

Oikeudellisia vaikutuksia on selostettu myös ympäristöministeriössä marraskuussa 2000 laaditussa muistiossa Natura 2000 -verkoston tavoitteet, oikeusvaikutukset ja toteuttaminen.

5. Natura 2000 -verkoston toteuttaminen

Natura 2000 -verkostoon sisällytetyillä alueilla on luonnonsuojelulain 68 §:n mukaisesti toteutettava kunkin alueen suojelutavoitteita vastaava suojelu. Suojelua toteutettaessa huolehditaan siitä, että niiden arvojen säilyminen, joiden perusteella alue on verkostoon otettu, tulee turvatuksi. Tämä tapahtuu hankkeiden ja suunnitelmien osalta luonnonsuojelulain 65 ja 66 §:n mukaisessa järjestyksessä. Eräille Natura 2000 -verkostoon kuuluville alueille kohdistuu hankkeita, jotka perustuvat joko myönnettyyn lupaan tai hyväksytyyn suunnitelmaan. Alueen kuulumisen Natura 2000 -verkostoon ei estä tällaisten hankkeiden tai suunnitelmien toteuttamista.

Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueiden suojelua on tarkoitus toteuttaa muun ohella luonnonsuojelulain, erämaalain, ulkoilulain, maa-aineslain, koskiensuojelulain, vesilain ja ympäristönsuojelulain, Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen, kalastuslain, maastoliikennelain, vesiliikennelain, maankäyttö- ja rakennuslain ja metsälain mukaisissa menettelyissä. Metsälainsäädännön osalta verkostoon kuuluvien alueiden suojelutavoitteita turvataan myös tuki- ja avustussäännösten puitteissa sekä eräissä tapauksissa laatimalla alueille hoito- ja käyttösuunnitelmat.

Luonnonsuojelulain nojalla perustetuilla luonnonsuojelualueilla, erämaalain mukaisilla erämaa-alueilla, ulkoilulain mukaisilla valtion retkeilyalueilla sekä koskiensuojelulain mukaisissa vesistöissä Natura 2000 -verkoston suojelutavoitteet on toteutettu alueiden suojelua koskevilla aiemmilla säädöksillä ja -päätöksillä. Koskiensuojelulain tarkoittamissa vesistöissä alueiden luontotyyppien suojelua täydennetään Natura 2000 -verkoston huomioon ottamisella vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisissa menettelyissä.

Valtioneuvoston periaatepäätösten mukaisten luonnonsuojeluohjelmien alueilla, joista on tarkoitus perustaa luonnonsuojelualueita, Natura 2000 -verkoston suojelutavoitteet eivät mene pidemmälle kuin mitä valtioneuvoston asianomaisessa periaatepäätöksessä on todettu. Yksityisille maanomistajille ei siten aiheudu lisärajoituksia siitä, että nämä alueet sisällytetään Natura 2000 -verkostoon. Natura 2000 -alueen luonnonarvoja koskeva suoja on kuitenkin otettava huomioon myös hankkeissa ja suunnitelmissa, jotka sijoittuvat Natura 2000 -alueiden ulkopuolelle.

Muiden kuin luonnonsuojelulailla toteutettavien alueiden osalta suojelun sisältö määräytyy suojelun toteuttamistoimien yhteydessä siten, etteivät ne arvot, joiden vuoksi aluevaraus on tehty, merkittävästi heikenny. Toteuttamisessa ollaan yhteydessä maanomistajaan eikä siinä käytetä voimakkaampia keinoja, kuin mitä suojelun tarkoitus vaatii.

Natura 2000 -alueiden luettelossa (jäljempänä luvussa 11) on yksilöity suojelun toteuttamistapa mainitsemalla laki, jonka säännöksiä noudattamalla turvataan ne luonnonarvot, joiden perusteella alue on esitetty Natura 2000 -verkostoon. Tavanomaista maankäyttöä voimakkaampia rajoituksia edellyttävät alueet on osoitettu toteutettavaksi luonnonsuojelulailla, joka sisältää myös asianmukaiset korvaussäännökset. Muiden lakien mukaan toteutettavilla alueilla ei ole tarpeen ryhtyä muihin erityisiin suojelutoimiin voimassa olevan lainsäädännön ja sen nojalla annettujen määräysten tai päätösten lisäksi. Alueen suojelun toteuttamistapa ei ole maanomistajaa sitova. Maanomistajan aloitteesta voidaan päättää alueen suojeltavia luonnonarvoja koskevien tavoitteiden turvaamisesta muillakin keinoilla. Viranomaiset eivät sen sijaan voi maanomistajaa kuulematta päättää toteuttamistavan muutoksesta.

Kunkin alueen osalta on siten alustavasti osoitettu se lainsäädäntö, jonka mukaisesti alueen luonnonarvojen suojaa toteutetaan. Korkein hallinto-oikeus on päätöksissään Natura 2000 -verkoston oikeusvaikutuksiin liittyen todennut, että "valtioneuvoston päätöksellä ei kuitenkaan voida oikeudellisesti sitovalla tavalla ennakolta ratkaista, minkä lain mukaisen luvan myöntämistä tai suunnitelman vahvistamista yksittäisen hankkeen toteuttaminen edellyttää, vaan tämä on ratkaistava tapauskohtaisesti sovellettaessa asianomaista lupa- tai suunnitelmalakia. Valtioneuvoston päätöksellä ei myöskään voida ratkaista sitä, millaiseen tulokseen luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisessa arviointimenettelyssä yksittäisen hankkeen osalta päädytään. Nämäkin seikat ratkaistaan kunkin esiin tulevan hankkeen lupamenettelyn tai suunnitelman hyväksymismenettelyn yhteydessä tapauskohtaisesti".

6. Eräät toiminnot Natura 2000 -alueella

6.1. Rakentaminen

Maankäyttö- ja rakennuslaki on osoitettu Natura 2000 -alueiden toteuttamiskeinoksi silloin, kun ne luonnonarvot, joiden vuoksi alue on verkostoon otettu, voidaan turvata rakentamista ohjaamalla joko jo laaditun yleis- tai asemakaavan taikka myöhemmin laadittavan kaavan avulla.

Arvioitaessa rakentamisen sallittavuutta Natura 2000 -verkostoon kuuluvilla alueilla on merkitystä erityisesti sillä seikalla, ovatko alueen suojelutavoitteet sellaisia, että niitä on tarpeen turvata luonnonsuojelulain mukaisin keinoin vai onko toteutuskeinona jokin muu laki. Rakentamisen mahdollisuudet ovat riippuvaisia siitä, onko kyseessä kaavoitettu tai kaavoittamaton alue.

Kaavoitettujen alueiden osalta lähtökohtana on, että jo kaavan laatimisen yhteydessä on selvitetty ja yleensä voitu ottaa huomioon alueiden luontoarvot. Tällöin Naturasta ei aiheudu esteitä kaavassa osoitetulle rakentamiselle sellaisten Natura -alueiden kohdalla, joiden toteuttamiskeino on muu kuin luonnonsuojelulaki. Mikäli alueen toteutuskeino on luonnonsuojelulaki ja suojeluperusteiden turvaaminen edellyttää poikkeamista kaavallisesta ratkaisusta, turvataan nämä tavoitteet luonnonsuojelulain mukaisin keinoin. Tällöin kaavassa mahdollisesti osoitetut rakennusoikeuden menetykset korvataan.

Rantavyöhykkeillä rakentamisen edellytykset ratkaistaan kaavalla, joka maankäyttö- ja rakennuslain nojalla on laadittava alueelle ennen rakentamista. Kaavalla sovitetaan yhteen rakentamisen ja suojelun tarpeet siten, ettei merkittävästi heikennetä Natura 2000 -alueen luonnonarvoja ottaen kuitenkin huomioon, mitä luonnonsuojelulain 65 ja 66 §:ssä säädetään.

Muiden kuin edellä mainittujen alueiden ulkopuolella oleville alueille ei saa myöntää rakennuslupaa, jos se merkittävästi heikentää alueen luonnonarvoja. Näin on useimmissa tapauksis-

sa niiden alueiden kohdalla, joiden toteutustapa on luonnonsuojelulaki. Näissä tilanteissa omistajalle aiheutuva haitta korvataan luonnonsuojelulain korvausperiaatteiden mukaisesti. Mikäli suojelun toteutuskeinona on maa-aineslaki, metsälaki, maankäyttö- ja rakennuslaki tai vesilaki ja ympäristönsuojelulaki, haja-asutusluonteinen rakentaminen on mahdollista yleensä sijoittaa siten, ettei rakentaminen merkittävästi heikennä alueen luonnonarvoja.

Rakentamisen tulee niin Natura 2000 -alueilla kuin muuallakin sopeutua ympäristöön. Natura -alueet eivät aiheuta maisemasta johtuvia lisävaatimuksia rakennuslupaharkintaan, koska Natura 2000 -verkostoon otettuja alueita ei ole ehdotettu verkostoon maisemallisin perustein.

Natura 2000 -alueiden ulkopuolisilla reuna-alueilla rakennukset voidaan yleensä sijoittaa siten, etteivät ne aiheuta luonnonarvojen merkittävää heikentämistä Natura 2000 -alueelle. Myös Natura 2000 -verkostoon kuuluviin vesialueisiin rajoittuvilla ranta-alueilla rantarakentaminen voidaan kaavalla suunnitella siten, ettei siitä aiheudu rajoituksia haja-asutusluonteiselle rakentamiselle.

6.2. Maatalous

Alueen sisällyttämisestä Natura 2000 -verkostoon ei aiheudu rajoituksia maatalouden harjoittamiseen alueella eikä velvoitteita alueen luonnonarvojen hoitamiseen. Jos maanviljelijä saa maatalouden ympäristöohjelman 1995-1999 tai ympäristötukijärjestelmän vuosille 2000-2006 mukaista ympäristötukea pellolle tai muulle maatalousalueelle, ei alueen sisällyttämisen Natura 2000 -verkostoon arvioida aiheuttavan tuen menetystä tai vähenemistä. Mikäli mainitun ympäristöohjelman mukaisen tuen maksamista ei voitaisi jatkaa tai sitä peritään takaisin sen vuoksi, että alue sisältyy Natura 2000 -verkostoon, huolehtii ympäristöhallinto ohjelman perusteiden mukaisen tuen suuruuden korvauksen maksamisesta. Uudessa maatalouden ympäristötukijärjestelmässä vuosille 2000-2006 Natura 2000 -verkostoon sisällytettävät pellot ja muut maatalousalueet pyritään asettamaan etusijalle luonnon monimuotoisuutta koskevan tuen kohdentamisessa.

6.3. Metsätalous

Luonnonsuojelulain nojalla toteutettavilla Natura 2000 -alueilla alueen metsien käsittelystä päätetään kunkin suojelualueen perustamisen yhteydessä. Yksityisten omistamien soiden kivennäismaiden metsiä voidaan hoitaa ja käyttää valtakunnallista soidensuojelun perusohjelman maa koskevien valtioneuvoston periaatepäätösten mukaisesti. Kivennäismailla voidaan siten pääsääntöisesti hoitaa ja käyttää metsiä metsälain mukaisesti. Myös polttopuuta voidaan ottaa edelleenkin. Poikkeuksena ovat erityistä suojelua vaativien lajien elinympäristöt, jotka on tarpeen suojella luonnonsuojelulain nojalla. Maa-aineslain nojalla toteutettavilla harjualueilla metsien käyttö tapahtuu metsälain mukaisesti ja metsäviranomaisen huolehtii metsätalouden toimenpiteiden valvonnasta ja seurannasta. Sama koskee niitä Natura 2000 -alueita, joiden toteutus tapahtuu metsälain mukaisesti.

Metsälain nojalla toteutettavilla alueilla turvataan ensisijaisesti metsälain 10 §:ssä tarkoitettujen, luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeiden elinympäristöjen säilymistä. Alueet on valittu Natura 2000 -verkostoon sellaisten luontotyyppien perusteella, joiden suojele toteutuu riittävästi metsälain nojalla ilman erityisiä suojelutoimia.

Natura 2000 -verkostoon kuuluvista alueista ei aiheudu rajoituksia niiden ulkopuolella tapahtuville, metsälainsäädännön piiriin kuuluville toimenpiteille, koska niistä ei voida katsoa aiheutuvan merkittäviä haitallisia vaikutuksia verkostoon sisällytettävien alueiden luonnonarvoille.

Päätöksen mukaisiin alueisiin sisältyvät Metsähallituksen hallinnassa olevat Malahvian (FI1201012), Moilasenvaaran (FI1201013) ja Jämsävaaran (FI1201002) alueet. Ensin mainitun alueen toteutustapa on metsälaki ja kahden jälkimmäisen ulkoilulaki. Näille alueille Metsähallitus laatii alue-ekologista suunnitelmaa tarkentavat hoito- ja käyttösuunnitelmat, joiden avulla alueilla olevien, liitteen I luontotyyppien säilyminen tulee erityisesti turvatuksi. Metsähallitus hankkii asiasta ympäristöministeriön lausunnon ennen kuin se hyväksyy suunnitelman.

Päätöksen mukaisiin alueisiin sisältyvät myös yksityisessä omistuksessa olevat Talvivaaran (FI1201010) ja Losonvaaran (FI1201009) alueet. Alueiden toteutustapa on nähtävillä olleessa ehdotuksessa ollut luonnonsuojelulaki ja maanomistaja on hyväksynyt näiden alueidensa sisällyttämisen Natura 2000 -verkostoon edellyttäen, että alueiden suojelu toteutetaan vaihtamalla ne valtion metsäalueisiin. Jäljempänä tässä päätöksessä alueiden toteutustapa on metsälaki ja alue-ekologinen suunnitelma. Alueet toteutetaan vaihtamalla ne valtion omistamiin metsäalueisiin ja laatimalla niitä koskevat alue-ekologiset suunnitelmat.

Kohteen Kajaneskogen (FI0800157) Natura 2000 -verkostoon sisällyttämisen yhteydessä huolehditaan samalla siitä, että aluetta käyttävän instituutin ”Svenska Österbottens Förbund för utbildning och kultur” toimintaedellytykset turvataan.

6.4. Vesivarat

Natura 2000 -verkostoon kuuluvilla alueilla voidaan suorittaa tarpeellisia vesivarojen hoitoon ja käyttöön liittyviä toimenpiteitä, elleivät ne merkittävästi heikennä niitä luonnonarvoja, joiden perusteella alueet on verkostoon otettu. Muun muassa joen tai puron sisällyttämisestä Natura 2000 -verkostoon ei aiheudu lisärajoituksia vesivarojen käyttöön tai hoitoon, elleivät edellä todetut luonnonarvot merkittävästi heikenny. Esimerkiksi veden johtaminen kotitaloudessa tai maataloudessa käytettäväksi ei ole alueen Natura 2000 -verkostoon kuulumisen vuoksi rajoitettua. Vesilain mukaan kuitenkin muualla kuin Lapin läänissä sijaitsevat alle yhden hehtaarin suuruiset luonnontilaiset lammet ja järvet, vesistöä pienemmät luonnontilaiset uomat sekä lähteet on suojeltu niiden luonnontilan muuttamiselta. Vesilain nojalla toteutettavaksi suunnitellun joen tai puron sisällyttäminen Natura 2000 -verkostoon ei aiheuta rajoituksia kalastukselle, kalakantojen hoidolle tai metsästykselle alueella.

Joen tai puron sisällyttäminen Natura 2000 -verkostoon ei aiheuta rajoituksia maatalouden harjoittamiseen valuma-alueella. Myöskään tavanomaisiin metsälain mukaisiin metsätaloustoimenpiteisiin, kuten uudistushakkuihin, vesitalouden ylläpitämiseen tai maanmuokkaustoimenpiteisiin, ei tule rajoituksia valuma-alueella. On huomattava, että metsälain 10 § suojelee luonnontilaisten tai luonnontilaisen kaltaisten lähteiden, purojen ja pysyvän vedenjuoksu-uoman muodostavien norojen ja pienten lampien välittömät lähiympäristöt erityisen tärkeinä elinympäristöinä. Niiden ominaispiirteet tulee metsälain mukaan säilyttää hoito- ja käyttötoimenpiteiden yhteydessä.

Vedenotto- tai tulvasuojeluhankkeen vaikutusten saatetaan lupakäsittelyssä katsoa merkittävästi heikentävän Natura 2000 -verkostoon sisällytetyn alueen luonnonarvoja siten, ettei sille voida myöntää vesilain mukaista lupaa. Valtioneuvosto voi kuitenkin luonnonsuojelulain 66 §:n nojalla päättää, että tällainen hanke voidaan toteuttaa erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavasta syystä eikä vaihtoehtoista ratkaisua ole. Tällöin hankkeelle voidaan luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisesta arvioinnista huolimatta myöntää lupa. Muun muassa Tornionjoen - Muonionjoen vesistöalueella on vireillä merkittävä tulvasuojeluhanke joen pääuoman suualueella.

Päätökseen sisältyvän alueen FI0358002 Kiimajärvi (luontotyyppi ”luontaisesti runsasravinteiset järvet”) kuulumisen Natura 2000 -verkostoon ei estä veden laadun parantamiseen ja alueen virkistysarvojen turvaamiseksi tarvittavien kunnostustoimenpiteiden toteuttamista. Nämä eivät kuitenkaan saa vaarantaa alueen luontoarvoja ottaen huomioon, mitä luonnonsuojelulain 65 ja 66 §:ssä on säädetty.

6.5. Kalastus, metsästys ja luonnon virkistyskäyttö

6.5.1. Kalastus

Kalastusta koskevat yleisesti samat jäljempänä selostettavat periaatteet kuin metsästystäkin. Natura 2000 -verkostoa koskeva päätös ei pääsääntöisesti suoraan vaikuta kalastukseen tai kalastusoikeuksiin. Suomi sai Euroopan unionin jäsenyysneuvotteluissa poikkeuksen, jonka perusteella Suomessa esiintyvät luontodirektiivin liitteen II kalalajit eivät ole Natura 2000 -alueiden valintaperusteina eikä suojelu koske nimenomaisesti niitä. Kalastusta ja kalakantojen hoitoa voidaan pääsääntöisesti harjoittaa Natura 2000 -verkostoon kuuluvilla alueilla kalastuslainsäädännön mukaisesti. Luonnonsuojelualueilla ja sellaisiksi muodostettavilla Natura 2000 -verkostoon kuuluvilla alueilla kalastusta koskevat rajoitukset tulevat kysymykseen, jos tiettyjen eläinlajien suojelu sitä edellyttää.

Täydennysehdotukseen sisältyy Tornionjoen-Muonionjoen vesistö. Sen pääuoma on osaksi Suomen ja osaksi Ruotsin puolella. Ruotsin hallitus on päättänyt ehdottaa Ruotsin Natura 2000 -verkoston täydentämistä Tornionjoen ja Kalix -joen vesistöillä. Näin ollen koko Tornionjoen vesistö sisältyisi Natura 2000 -verkostoon. Suomen puolella kalastukseen pätee edellä sanottu. Lohi tai muutenkin kalalajit eivät Suomen jäsenyys sopimuksen mukaisen poikkeuksen vuoksi ole Tornionjoen-Muonionjoen suojeluperusteena, eivätkä Natura 2000 -alueen suojelutoimet Suomessa siten koske kaloja tai kalastusta. Ruotsilla ei vastaavaa poikkeusta ole. Lohi (*Salmo salar*) on yksi luontodirektiivin liitteen II eläinlajeista, joiden suojelemiseksi Ruotsin tulee osoittaa erityisten suojelutoimien alueita Natura 2000 -verkostoon. Luontodirektiivin liitteen II mukaan erityisten suojelutoimien alueita ei lohen osalta kuitenkaan tule osoittaa merialueilta. Valtioiden rajalla oleva vesistön pääuoma on naapurivaltioissa erilaisessa tilanteessa suhteessa Natura 2000 -verkoston lajisuojeluperusteisiin.

Valtioneuvosto katsoo, että Suomessa perustuslain säätämisjärjestyksessä voimaan saatettu jäsenyys sopimus on luontodirektiivin liitteen II kaloja koskevan poikkeuksen osalta pysyvä ratkaisu, eikä näe syytä sen muuttamiseen Tornionjoen-Muonionjoen vesistössä huolimatta siitä, että tilanne kahdessa jokeen rajoittuvassa valtiossa on jossain määrin toisistaan poikkeava. Kalastuksen ja kalakantojen hoidon johdonmukaisen järjestämisen vuoksi on muutoin tarpeen, että Tornionjoen-Muonionjoen vesistön pääuomassa pyritään yhdenmukaiseen kalastussääntöön. Tällä hetkellä vesistöä koskee Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen (SopS n:o 53/1971) liitteessä B annettu Tornionjoen kalastusalueen kalastussääntö. Rajajokisopimusta ollaan parhaillaan uudistamassa. Valtioneuvosto katsoo edellä esitetyin perustein, että vesistön kuulumisen Natura 2000 -verkostoon on voitava kalastussääntöä uudistettaessa ottaa huomioon siten, että sillä ei Suomen puolella ole vaikutusta kalakantojen hoidon ja kalastuksen sääntelyyn.

6.5.2. Metsästys

Alueen sisällyttäminen Natura 2000 -verkostoon ei pääsääntöisesti vaikuta metsästys oikeuksiin eikä niiden käyttöön, sillä Natura-alueiden suojelun tavoitteena on tiettyjen luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen suojelu sekä sellaisten lajeja koskevien häiriöiden estäminen, jot-

ka merkittävällä tavalla vaarantavat lajien suojelutason. Metsästystä ei ole pidettävä tällaisena häiriönä muutoin kuin erityisen tärkeillä linnustonsuojelualueilla ja harmaahylkeiden suojelun kannalta merkityksellisillä alueilla.

Niillä Natura 2000 -verkoston alueilla, jotka toteutetaan muutoin kuin luonnonsuojelulain nojalla, metsästystä ei rajoiteta. Suurin osa Natura 2000 -verkoston alueista on luonnonsuojelualueita tai sisältyy jo päätettyihin luonnonsuojeluohjelmiin tai vahvistettujen kaavojen suojelualuevarauksiin. Luonnonsuojelualueilla metsästyksessä on säädetty alueen perustamissäännöksissä ja rauhoitusmääräyksissä. Niitä ei Natura 2000 -verkostoa koskevan päätöksen johdosta ole tarpeen muuttaa.

Luonnonsuojeluohjelmiin sisältyvät alueet suojellaan harjijensuojeluohjelmaa lukuun ottamatta muodostamalla niistä luonnonsuojelualueita. Luonnonsuojelualuetta perustettaessa ratkaistaan tapauskohtaisesti luonnonsuojelulain säännösten mukaisesti, miten metsästyksen alueella suhtaudutaan. Natura 2000 -verkostoa koskeva päätös vaikuttaa tähän harkintaan vain eräissä erityistapauksissa. Sama koskee niitä alueita, joille kaavan suojelualuevarauksen perusteella muodostetaan luonnonsuojelualue sekä niitä alueita, jotka eivät ole kuuluneet aikaisemmin luonnonsuojelun piiriin ja, jotka toteutetaan luonnonsuojelulain nojalla. Harjijensuojeluohjelmaan kuuluvat alueet toteutetaan maa-aineslain mukaisen lupaharkinnan yhteydessä, joten metsästyksen harjijensuojeluohjelman alueilla ei puututa.

Natura 2000 -verkostoon sisällytetään alueita, joilla on luontodirektiivin liitteessä II lueteltujen lajien elinympäristöjä. Lajeista metsästyslain piiriin kuuluvat ahma, saukko, itämerennorppa ja harmaahylje. Lisäksi liitteessä on lueteltu myös euroopanmajava, karhu, ilves ja susi, mutta näiden lajien osalta Suomi sai Euroopan unionin jäsenyysneuvotteluissa poikkeuksen mainittujen lajien elinympäristöjen suojelusta. Ahman, saukon ja itämerennorpan elinympäristöjä on Natura 2000 -verkostossa. Näiden lajien esiintymisen perusteella ei kuitenkaan ole tarvetta metsästystä koskeviin erityismääräyksiin nykyisillä tai myöhemmin perustettavillakaan luonnonsuojelualueilla.

Luonnonsuojelualueilla metsästyksen suhtaudutaan paikallisten olosuhteiden mukaisesti. Valtion luonnonsuojelualueilla alueen muut käyttötarkoitukset saattavat edellyttää metsästyksen rajoittamista ajan tai paikan suhteen esimerkiksi, jotta vältetään luonnonharrastuksen, luonnon virkistyskäytön ja metsästyksen ristiriitoja. Metsästysrajoituksia ei kuitenkaan toimeenpanna yksipuolisesti viranomaispäätöksin, vaan ne toteutetaan neuvottelemalla eri etutahojen tavoitteita yhteen sovittaen. Tämä tapahtuu Natura 2000 -verkoston toteuttamiseen liittyvien hoito- ja käyttösuunnitelmien laatimisen yhteydessä. Pohjois-Suomen laajoilla valtionmailla luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräykset ovat metsästyksen suhteen sallivampia kuin Etelä-Suomessa. Tähän paikallisten asukkaiden oikeuksia korostavaan periaatteeseen ei Natura 2000 -verkostoa koskeva päätös tuo muutoksia.

Yksityisillä luonnonsuojelualueilla metsästyksessä päättäminen on pitkälti rauhoituksen haki-jan ratkaistavissa. Tästä päätetään siinä yhteydessä, kun yksityinen maanomistaja (vesialueiden osalta usein jakokunta) itse hakee alueensa perustamista luonnonsuojelualueeksi. Maan-kohoamisrannikolla vesijättöalueet kuuluvat vesialueen omistajille, joten myös metsästyksessä näillä alueilla tapahtuu samalla tavoin kuin itse vesialueella.

6.5.3. Luonnon virkistyskäyttö

Natura 2000 -verkostoa koskeva päätös ei yleisesti vaikuta jokamiehen oikeuteen perustuvaan luonnon virkistyskäyttöön. Natura 2000 -verkosto monessa suhteessa tukee kestävästä luonnon virkistyskäytön edellytyksiä. Liikkumista, luonnontuotteiden keräilyä, leiriytymistä tai muuta

oleskelua koskevat kiellot tai rajoitukset ovat mahdollisia luonnonsuojelualueilla, milloin se on tarpeen eläimistön ja kasvillisuuden suojelemiseksi.

Luonnon virkistyskäytön rajoitukset ovat tarpeen etenkin linnuston pesimäaikana alueilla, joilla linnustonsuojelu sitä edellyttää. Tällaisia alueita ovat muun muassa saaristolinnuston tärkeät pesimäalueet, runsaslinnustoiset lintuvedet ja eräiden uhanalaisten lintulajien, kuten suurten petolintujen pesien ympäristöt. Kyseiset, Suomessa jo pitkään sovelletut rajoitukset ja niitä koskevat luonnonsuojelualueiden suojeluperiaatteet eivät Natura 2000 -verkostoa koskevan päätöksen vuoksi muutu.

Luonnon virkistyskäyttöön liittyy nykyisin läheisesti liikkuminen maastossa ja vesillä maastojoneuvoilla ja veneillä. Natura 2000 -verkoston alueilla saatetaan suojelutavoitteiden turvaamiseksi antaa rajoituksia vesiliikennelain ja maastoliikennelain nojalla. Edellä mainittujen linnustonsuojelun kannalta tärkeiden alueiden lisäksi erityistapauksina saattavat tulla kysymykseen myös harmaaohyksen ja saimaannorpan pesimäpaikkojen ympäristöt.

Niillä alueilla, joilla suojelu toteutetaan ulkoilulain nojalla valtion retkeilyalueina, päätös ei tuo muutoksia alueiden käyttöön.

6.6. Luontaiselinkeinot

Porotalouteen Natura- säännökset eivät tuo rajoituksia. Niillä Natura 2000 -verkostoon kuuluvilla alueilla, joilla porotaloutta harjoitetaan, Natura 2000 -verkosto ei aiheuta muutoksia porojen laiduntamiseen. Myöskään alueiden sisälle jääville, luontaiselinkeinolain tai porotilalain mukaisille tiloille ja näiden lakien mukaiselle tilan käytölle Natura 2000 -verkostosta ei aiheudu rajoituksia. Siten muun muassa kulkuyhteydet tällaisille alueille eivät vaikeudu Naturan vuoksi.

6.7. Kaivostoiminta

Ympäristöä huomattavasti muuttava kaivostoiminta on yleensä katsottava sellaiseksi toiminnaksi, joka merkittävästi heikentää Natura 2000 -verkostoon sisällytetyn alueen luonnonarvoja luonnonsuojelulain 66 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Kaivoksen perustaminen verkostoon sisällytetylle alueelle edellyttää siten yleensä valtioneuvoston päätöstä siitä, että hanke on toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavasta syystä eikä vaihtoehtoista ratkaisua ole. Kaivoshanke voidaan kuitenkin monessa tapauksessa katsoa sellaiseksi hankkeeksi, joka muodostaa laissa edellytetyn perusteen poiketa Naturan suojelutavoitteista.

Muiden kaivoslain mukaisten toimenpiteiden suorittaminen on puolestaan harkittava tapauskohtaisesti riippuen verkostoon sisällytetyn alueen suojelun tavoitteista. Jo kotimaisin päätösin suojeltujen alueiden, joita ovat erämaa- ja luonnonsuojelualueet, kohdalla noudatetaan näitä alueita koskevia yksityiskohtaisia rauhoitussäännöksiä. Naturasta johtuvat suojelutavoitteet ja kotimaiset suojelutavoitteet ovat siten näiden alueiden kohdalla yhteneväiset.

Erämaa-alueilla on kaivoslain mukainen etsintätyö ja valtausoikeuden käyttäminen, mukaan lukien kullanhuuhtonta, mahdollista kaivoslain mukaisesti. Kaivostoiminnan mahdollistavaa kaivospiiriä ei erämaa-alueelle kuitenkaan saa määrätä ilman valtioneuvoston lupaa. Erämaalain 6 §:n mukainen lupa ja mahdollinen luonnonsuojelulain 66 §:n mukainen päätös on käytännössä mahdollista ratkaista samalla kertaa.

Luonnonsuojelualueilla on alueen luontoa muuttava toiminta yleisesti kielletty. Kaivoslain 71 §:n säännöksen mukaan luonnonsuojelualueella on noudatettava, mitä erikseen on säädetty tai

määrätty. Luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräykset sallivat kuitenkin malminetsinnän ja geologisen tutkimuksen, yleensä alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen luvalla. Myös perinteisen käytännön mukainen kullanhuuhtonta on sallittua niillä luonnonsuojelualueilla, joilla se alueen rauhoitusmääräysten mukaan on mahdollista. Mikäli luonnonsuojelualueelta löytyy merkittävä kaivoskivennäisesiintymä, on suoritettava luonnonsuojelulain 66 §:n mukainen intressiharkinta ja samalla erikseen harkittava luonnonsuojelualueen mahdollinen lakkauttaminen.

Muiden Natura 2000 - alueiden osalta kaivoslain mukaisten toimien sallittavuus on tapauskohtaista ja edellyttää aina sen seikan selvittämistä, heikentävätkö aiotut toimet merkittävästi verkostoon sisällytetyn alueen luonnonarvoja. Geologinen tutkimus ja malminetsintä, jotka ovat luonnonsuojelualueillakin mahdollisia, eivät yleensä merkittävästi heikennä arvoja, joiden perusteella alue on verkostoon sisällytetty. Muiden kaivoslain mukaisten toimenpiteiden sallittavuus on harkittava tapauskohtaisesti alueellisen ympäristökeskuksen lausunnon pohjalta. Tutkimusoikeudet valtauksen nojalla saaneen tulee neuvotella ympäristökeskuksen kanssa luonnonarvojen huomioimisesta tutkimustoimintaan ryhtyessä. Kaivospiiriä muodostettaessa menetellään luonnonsuojelulain 66 §:n mukaisesti ja muutoin kuten jäljempänä on esitetty.

Natura 2000 -alueille ennen suojelupäätösten tekemistä myönnettyt kaivoslain mukaiset valtausoikeudet ja perustetut kaivospiirit jäävät sellaisinaan voimaan. Natura ei estä tai rajoita tällaisten oikeuksien hyväksikäyttämistä. Näistä oikeuksista otetaan maininta karttaliitteineen kutakin aluetta koskevaan tietolomakkeeseen.

Jos Natura 2000 -verkoston alueelle tehdään hakemuksia uusien valtausten tai kaivospiirien muodostamiseksi, noudatetaan menettelyssä sekä kaivoslain että luonnonsuojelulain säännöksiä. Valtauksen myöntäminen ei yleensä edellytä hakijalta ympäristövaikutusten arvioinnin suorittamista ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994) tarkoittamalla tavalla. Valtauslupaani liittyvät asiat on ratkaistava viipymättä. Jos tietylle alueelle valtausoikeus on myönnetty, on oikeuden haltijalla mahdollisuus hakea valtioneuvostolta ennakoivaa päätöstä ennen ryhtymistään kaivospiiriin muodostamiseen tähtääviin tutkimuksiin ja selvityksiin silloin, jos valtausalueella sijaitsevaa esiintymää on pidettävä todennäköisesti taloudellisesti hyödynnettävänä. Jos valtioneuvosto ei myöhemmin annakaan varsinaista lupaa eikä kaivospiiriä voida muodostaa, valtio korvaa valtausoikeuden haltijalle ennakkopäätöksen aikana suoritetuista tutkimuksista ja selvityksistä aiheutuneet kustannukset.

6.8. Turvetuotanto

Turvetuotanto on katsottava toiminnaksi, joka ei yleensä sovellu harjoitettavaksi Natura 2000 -verkostoon kuuluvilla suoalueilla. Sellaiselle turvetuotannolle, jonka on tulevaisuudessa kaavailtu sijoittuvan tässä päätöksessä esitetyille Natura 2000 -alueille, on asian valmistelun yhteydessä etsitty korvaavat tuotantoalueet Natura 2000 -alueiden ulkopuolelta. Tämä alueiden vaihtomenettely on vielä kesken.

Natura 2000 -verkostoon on sisällytetty alueita, joiden välittömässä läheisyydessä on turvetuotannossa olevia tai siihen varattuja ja hankittuja soita. Turvetuotantoa näillä soilla on pidettävä valtakunnallisen energiahuollon kannalta tarpeellisenä ja näillä soilla voidaan turvetuotantoa harjoittaa. Suojelun kannalta riittävän tehokkaasti käsitelty tuotantoalueen kuivatusvedet voidaan johtaa tällaisilta alueilta myös Natura 2000 -verkostoon kuuluvaan vesistöalueeseen tai suojelusuolle.

Uusien, käyttöön otettavien turvetuotantoalueiden lupaharkinnassa noudatetaan luonnonsuojelulain 65 ja 66 §:n säännöksiä.

6.9. Tuulivoima

Natura 2000 -verkostoon on sisällytetty alueita, jotka tuuliolosuhteiltaan soveltuvat erityisen hyvin tuulivoiman hyödyntämiseen. Tällaisia alueita on erityisesti Lapin tunturialueille ja meren rannikkoalueille sijoittuvilla Natura-alueilla. Tuulivoiman hyödyntäminen näillä alueilla on mahdollista edellyttäen, ettei se merkittävästi heikennä niitä luonnonarvoja, joiden perusteella alue on Natura 2000 -verkostoon sisällytetty.

6.10. Liikenteeseen liittyvät toiminnot

Natura 2000 -alueille sijoittuvien liikenneväylien tavanomaiseen käyttöön ja kunnossapitoon sekä liikenteeseen liittyvien muiden vastaavien toimintojen ei voida katsoa merkittävästi heikentävän verkostoon kuuluvien alueiden suojeltavia luonnonarvoja. Tällaisia toimintoja ovat alueilla olevien yleisten ja yksityisten teiden, ratojen, meri- ja sisävesiväylien kunnossa- ja ylläpito mukaan lukien mainittujen liikenneväylien tarpeelliset ja tavanomaiset parantamishankkeet sekä mainituilla liikenneväylillä tapahtuva liikenne mukaan lukien veneily yleisillä vesiväylillä, lentoasemien lentoliikenne sekä vesilentoasemilta tapahtuva vesilentotoiminta.

Sama koskee edellä lueteltuja toimintoja, jotka sijoittuvat Natura 2000 -alueiden läheisyyteen, sekä alueiden läheisyydessä olevien lentoasemien edellä mainittuja kunnossapito- ja parantamishankkeita. Mikäli jonkin edellä mainitun toimenpiteen todetaan yleisistä tai yksityisistä teistä annetun lain mukaisen suunnittelun yhteydessä tai lunastus- tai vesilain mukaisessa lupamenettelyssä yksittäistapauksessa kuitenkin olevan ristiriidassa Natura 2000 -alueen suojelutavoitteen kanssa, asia käsitellään luonnonsuojelulain 65 ja 66 §:n mukaisesti.

6.11. Sotilaallinen maanpuolustus

Natura 2000 -verkostoon sisältyy useita alueita, joita puolustusvoimat käyttää lakisääteisten tehtäviensä toteuttamiseen. Osa Natura 2000 -alueista sijaitsee puolustusvoimien aktiivikäytössä olevien alueiden lähistöllä. Lisäksi alueellisen koskemattomuuden valvonta- ja turvaamistehtävät ja siihen liittyvät valmistelut voivat ulottua muillekin Natura 2000 -verkostoon sisällytetyille alueille. Puolustusvoimien toiminnan vaikutukset on otettu huomioon valittaessa alueita Natura 2000 -verkostoon. Puolustusvoimat voivat käyttää näitä alueita puolustusvalmiuden ylläpitämiseksi tarpeellisiin toimiin. Puolustusvalmiuden ylläpitämiseen liittyvät toimet eivät pääosin ole luvanvaraisia tai muutoinkaan sellaisia, että luonnonsuojelulain 66 §:ää sovellettaisiin niihin. Puolustusvoimien toiminnan luonne on keskeisimmiltä osiltaan kirjattu alueita koskeviin tietolomakkeisiin.

Alueille laaditaan tarpeen vaatiessa puolustushallinnon toimesta hoito- ja käyttösuunnitelmat, joissa selvitetään, miten alueen luonnonarvot otetaan huomioon harjoitustoiminnassa. Suunnitelmat laaditaan yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa. Puolustusministeriö voi myös perustaa hallinnassaan oleville alueille luonnonsuojelulain 17 §:n 2 momentin mukaisia luonnonsuojelualueita. Mikäli puolustusvoimien edellä todetut puolustusvalmiuden ylläpitämiseen liittyvät toimet jostain syystä joutuisivat ristiriitaan Naturasta johtuvien suojelutavoitteiden kanssa, asian käsittelyn lähtökohtana on keskeytyksetön maanpuolustuksen toimien turvaaminen. Tarvittaessa asia käsitellään valtioneuvostossa luonnonsuojelulain 66 §:ssä tarkoitettuna asiana.

Jos ristiriitatilanteen ratkaisu edellyttää puolustusvoimien toiminnan muutoksia, valtioneuvosto ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin puolustusvoimien toimintaedellytysten turvaamiseksi.

7. Poikkeaminen Natura 2000 -verkoston suojelutavoitteista

Natura 2000 -verkostoon sisällytetyt alueet on valittu ohjelmaan luonnontieteellisin perustein. Lupaa sellaisen hankkeen toteuttamiseen tai suunnitelman hyväksymiseen, joka merkittävästi heikentää Natura 2000 -verkostoon ehdotetun tai siihen sisällytetyn alueen luonnonarvoja, ei luonnonsuojelulain 66 §:n 1 momentin säännöksen mukaan saa myöntää. Kielto ei kuitenkaan ole ehdoton. Lupa saadaan kuitenkin myöntää taikka suunnitelma hyväksyä tai vahvistaa, jos valtioneuvosto päättää, että hanke tai suunnitelma on toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavasta syystä eikä vaihtoehtoista ratkaisua ole. Tämä mahdollistaa yhteiskunnan toiminnoille välttämättömien hankkeiden, kuten tärkeiden teiden, voimalinjojen, kaivosten ja kaasuputkien rakentamisen tarvittaessa myös Natura 2000 -alueille.

8. Ehdotuksen ympäristövaikutukset

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 24 §:n mukaan viranomaisten laatimien ohjelmien ja suunnitelmien ympäristövaikutukset tulee selvittää. Ympäristöministeriö tilasi selvityksen Natura 2000 -verkoston täydentämistä koskevan esityksen ympäristövaikutuksista Suomen ympäristökeskukselta (Krister Karttunen, Marko Nurmikolu, Jussi Leppänen: Natura 2000 -verkostoehdotuksen täydentämisen vaikutusten arviointi). Selvitys oli Natura 2000 -verkoston täydentämisen ministerityöryhmän käytettävissä. Selvityksessä tarkasteltiin esitystä, joka oli luonnonsuojelulain edellyttämällä tavalla kuultavana. Ministerityöryhmän valmistelun yhteydessä ehdotukseen tehtiin useita pinta-alaltaan vähäisiä tarkennuksia, joilla ei kuitenkaan ollut vaikutusta luontotyyppien tai lajien elinympäristöjen pinta-aloihin esityksessä.

Selvityksessä todetaan, että Natura 2000 -verkostoehdotuksen aiheuttamat vaikutukset ovat vähäiset, kun sitä verrataan vuonna 1998 tehtyyn verkostoehdotukseen. Selvityksen mukaan luonnontieteellisesti suotuisan suojelutason saavuttamiseksi vaikutukset voivat olla merkittäviä, mutta tarkasteltaessa vaikutuksia sosio-poliittisesti tai taloudellisesti jäivät ne valtakunnallisesti katsottuna huomattavasti pienemmiksi.

8.1. Ekologiset vaikutukset

Täydennyksen jälkeen luontotyyppien suojeluprosentit, Natura -alueilla olevien luontotyyppien esiintymien pinta-alan suhde luontotyyppien kokonaispinta-alaan, vaihtelevat selvityksen mukaan alle kymmenestä (jääkinneityt) yli viiteenkymmeneen (raviinilehdot). Edustavien perinnebiotooppien esiintymien löytäminen on kuitenkin osoittautunut vaikeaksi. Niiden suojelu edellyttää maanomistajien suopeutta ja aktiivista osallistumista hoitotoimiin. Puustoisten soiden, Itämeren hiekkarantojen ja boreaalisten lehtojen suojeluprosentti jää myös alle 20:n prosentin, mutta Natura -esitysten ulkopuolelle jäävät esiintymät ovat yleensä pieniä ja edustavuudeltaan heikkoja.

Tietokantatäydennysten ja aluetäydennysten osuus suojeluprosentista vaihtelee selvityksen mukaan viidestä 50:een prosenttiin. Erityisesti boreaalisten luonnonmetsien, rehevien järvien ja metsäluhtien osalta ehdotettu täydennys Natura 2000 -ehdotukseen nostaa suojeluprosenttia vain vähän. Lettoja jää edelleen Natura -verkoston ulkopuolelle, vaikka niiden suojeluprosentti nousee yli 20, erityisesti Pohjois-Suomen tietokantatäydennysten takia. Toisaalta näiden luontotyyppien vielä Natura -esitysten ulkopuoliset esiintymät ovat pääosin pieniä ja edustavuudeltaan heikkoja ja suojelutason parantaminen edellyttäisi usein laajoja ennallistamisto-

mia. Erityisesti perinnebiotooppien sekä erilaisten niittyjen ja hakamaiden suojeluprosentit jäävät alhaisiksi eikä niiden suojelutaso selvityksessä esitetyn arvion mukaan ehkä ole suotuisa.

Selvityksen mukaan lajien esiintymien lukumäärä vaihtelee Natura -ehdotuksessa täydennysten jälkeen muutamasta yli sataan ja kuudesta sataan prosenttiin esiintymien kokonaismäärästä. Muutamien lajien suojeluprosentti jää edelleen alle 20:n. Tietokantatäydennysten ja alue-täydennysten osuus suojeluprosentista vaihtelee kahdestakymmenestä sataan prosenttiin. Lajien suhteen Suomen Natura 2000 -verkoston edustavuus paranee merkittävästi täydennysten myötä. Eräiden uhanalaisten lajien suojelutaso jää kuitenkin epäsuotuisaksi, vaikka kaikki tai melkein kaikki niiden esiintymistä on otettu täydennysesitykseen mukaan.

Pelkkä luontotyyppien lukumääriin ja suhteelliseen kattavuuteen perustuva tarkastelu voi selvityksen mukaan johtaa virhepäätelmiin, joten tarkastelussa tulee kiinnittää huomiota myös alueelliseen edustavuuteen. Tällöin tarkastelun kohteena on myös luontotyyppien suojelun taso eri maantieteellisillä alueilla

8.2. Sosio-poliittiset vaikutukset

Ympäristövaikutusselvityksessä sosio-poliittisten vaikutusten arvioinnin perusaineiston muodostivat runsaat 200 muistutusta sekä noin 300 lausuntoa sekä näistä alueellisissa ympäristökeskuksissa laaditut yhteenvedot. Lausunnoissa ja muistutuksissa oli otettu kantaa muun muassa Natura 2000 -verkoston täydentämisen edustavuuteen, suojelutason, verkoston vaikutuksiin, maanomistajien oikeuksiin, elinkeinoelämän toimintamahdollisuuksiin, korvauksiin ja lainsäädännön soveltamiseen. Selvityksessä pyrittiin erottamaan eri intressiryhmien näkemykset.

Natura 2000 -verkoston täydentämisen merkittävimmät sosio-poliittiset vaikutukset liittynevät ympäristövaikutusselvityksen mukaan epävarmuuteen ja tiedon puutteeseen verkoston merkityksestä ja vaikutuksista. Tilanne arvioidaan kuitenkin huomattavasti paremmaksi kuin aikaisemman verkostopäätöksen aikana. Verkostoehdotuksen arvostelu ja sen vaikutukset olivat keskittyneet lähinnä joihinkin yksittäisiin alueisiin. Osa näkemyseroista ja ristiriidoista johtui epätietoisuudesta ja epävarmuudesta, mutta osa heijasti myös selviä arvoerimielisyyksiä.

Tornionjoen-Muonionjoen vesistöalueen Natura -ehdotusta vastaan keskittyi poikkeuksellisen paljon muistutuksia ja lausuntoja. Tähän alueeseen kohdistuvista muistutuksista kuvastui huoli ja epävarmuus alueen tulevasta kohtalosta. Huolimatta poikkeuksellisen laajasta tiedottamisesta oli varsinkin alueen maanomistajille jäänyt epäselvyyttä Naturan konkreettisista vaikutuksista ja mahdollisista rajoituksista. Toisaalta selvityksen mukaan Naturan vaikutuksiksi liitettiin myös sellaisia seurauksia, jotka ovat Naturasta riippumattomia. Vuorovaikutuksen toteutuminen alueen maanomistajien ja ympäristöhallinnon välillä sai myös voimakasta kritiikkiä. Aivan vastakkaisia lausuntoja alueen edustavuudesta antoivat useat valtakunnalliset lausunnonantajat sekä luonnonsuojelujärjestöt.

Osasta muistutuksia ja lausuntoja voi selvityksen mukaan havaita, että Natura on edelleen osin vieras ja sitä vastustetaan myös uutuuden takia. Kärkevimmit muistutukset ja lausunnot kohdistuivat usein sellaisiin alueisiin, jotka luonnontieteellisesti olivat "ainutlaatuisia" ja joita korvaamaan ei ole kyetty löytämään yhtä edustavia alueita. Selvityksen mukaan pienelle joukolle muistuttajia ja lausunnonantajia oli jäänyt epäselväksi mistä kaikesta on mahdollista Naturan johdosta saada korvauksia.

8.3. Taloudelliset vaikutukset

Natura 2000 -verkoston täydennysalueet sisältävät arviolta 2 600 hehtaaria yksityismetsänomistajien ja 2 400 hehtaaria valtion omistamaa metsämaata, joka ei sisälly aikaisempiin suojelupäätöksiin. Tämä on vain pieni osa (17 %) täydennykseen liittyvästä uusien maa-alueiden suojelupinta-alasta, vaikkakin muodostaa valtaosan hankkeeseen liittyvästä puuntuotannon poissulkevasta metsämaan suojelusta. Merkittävä osa täydennysehdotuksen valtionaloudellista kustannuksista muodostuu myös näiden alueiden suojelusta.

Selvityksessä suojelun kansantaloudellisina nettokantorahatuloina aiheutuvien menetysten alarajaksi arvioidaan vähintään 0,3 miljoonan euron vuosittaisten nettokantorahatulojen menetystä, mikä vastaa 8,4 miljoonan euron pääoma-arvon menetystä. Kustannusten ylärajaksi arvioidaan enintään 25,3 miljoonan euron pääoma-arvon menetystä.

Suojelun kustannukset kohdistuvat mm. lunastettavan metsämaan omistajiin. Luonnonsuojelulain ja lunastuslain nojalla näille metsänomistajille maksetaan omistuksen siirtymisestä "käyvän hinnan mukainen täysi korvaus" tai, jos käypä hinta ei vastaa luovuttajan täyttä menetystä, korvauksen on perustuttava myös omaisuuden tuottoon. Arvio, jossa yksityistaloudellisia kustannuksia korjataan metsätaloudelle maksettavalla julkisella tuella ja kantorahatulosta maksettavilla veroilla näyttäisi tuottavan ylä- ja alarajaa koskevan "haarukan". Tasaisesti hakkuisiin perustuva todennäköinen minimiarvio yksityistaloudellisten kustannusten pääoma-arvosta ja samalla korvaustarpeesta on 4,7 miljoonaa euroa. Päätehakkuihin perustuva vastaava todennäköinen maksimiarvio on 11,4 miljoonaa euroa.

Kansantaloudelliset välittömät ja välilliset kustannukset ovat selvityksen mukaan kotimaan taasisien hakkuiden vähenemiseen perustuen ja todennäköisimmän, kuitupuun tuontiin perustuvan vaihtoehdon mukaan seuraavat: vuosittainen väheneminen kokonaistuotoksessa 1,2 miljoonaa euroa, arvonlisäyksessä 0,6 miljoonaa euroa ja nettoviennissä 0,5 miljoonaa euroa. Suojeluverkoston täydennyksen aiheuttama pysyvä työllisyyden väheneminen on alle kymmenen työpaikkaa henkilötyövuosina laskettuna. Jos suojelualueiden puuntarjonnan menetys korvautuu tuonnin sijasta kotimaasta ja puun reaalihintaa ei tästä huolimatta muutu, kansantaloudelliset vaikutukset käytännössä häviävät.

Verrattuna Natura 2000 -verkoston puuntuotantovaikutuksiin, täydennysalueista aiheutuvat puuntuotannolliset kustannukset ovat selvityksen mukaan merkittävästi vähäisemmät. Samoin Natura 2000 -verkoston täydennyksen merkitys on valtakunnan tasolla puuntuotannolle hyvin vähäinen.

9. Natura 2000 -verkoston täydentämisen valtionaloudelliset vaikutukset

Natura 2000 -verkoston täydentämisen valtionaloudelliset vaikutukset syntyvät pääasiassa niiden yksityisomistuksessa olevien alueiden suojelun toteuttamisesta, joiden toteutustapa on luonnonsuojelulaki. Tällaisten alueiden yhteispinta-ala on noin 4500 hehtaaria. Muiden lakien nojalla toteutettavien alueiden osalta on sitä vastoin varsin epätodennäköistä, että valtiolle syntyisi asiassa korvausvelvollisuutta. Kustannukset muodostuvat yksityisille maanomistajille maksettavista kauppahinnoista ja korvauksista, joita maksetaan yksityisille alueille perustettavista luonnonsuojelualueista. Tällaisiksi kustannuksiksi on arvioitu yhteensä noin 15,3 miljoonaa euroa.

Talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa vuonna 1996 hyväksytystä luonnonsuojeluohjelman rahoitusohjelmasta vuosille 1996-2007 valtiolle aiheutuu kaiken kaikkiaan noin 555 miljoonan euron kustannukset. Valtioneuvoston päätöksestä 20.8.1998 Natura 2000 -verkoston

hyväksymisestä johtuvat kustannukset ovat olleet hyväksytyn rahoitusohjelman puitteissa. Täydentämisestä johtuu siten, että rahoitusohjelma ylittyy laskennallisesti noin 15,3 miljoonalla eurolla. Talouspoliittisen ministerivaliokunnan kannan mukaan Natura 2000 -verkoston täydentämisen kustannukset katetaan luonnonsuojeluohjelmien toteuttamiseen suunnatuilla rahoitusohjelman mukaisilla varoilla. Rahoitusohjelman toteutumista tarkastellaan vuonna 2005. Mikäli tuolloin ilmenee, että Natura 2000 -verkoston täydentäminen edellyttää lisärahoitusta, katetaan kustannukset siten, että luonnonsuojeluohjelmien rahoitusohjelmaa jatketaan yhdellä vuodella vuoteen 2008 saakka. Tarvittava lisärahoitus hankitaan pääasiassa myymällä valtion maaomaisuutta talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa 6.2.2001 käsitellyn Metsähallituksen kehittämisstrategian periaatteiden mukaisesti. Kysynnän mukaan on myös käytettävä valtion maita vaihdoissa yksityisille maanomistajille. Rahoitukseen on pyrittävä saamaan myös Euroopan Unionin Life-Luonto -rahoitusvälineen ja rakennerahastojen tukea. Euroopan yhteisö osoittaa rahoitusta Natura 2000 -verkoston toteuttamiseen. Tämä tapahtuu ensisijaisesti Life-Luonto rahoitusvälineellä. Komissio on kuitenkin korostanut myös muun yhteisörahoituksen mahdollisimman tehokasta hyväksikäyttöä verkoston toteuttamisessa. Natura 2000 -verkostosta tehdyt päätökset mahdollistavat EU -varojen hyödyntämisen entistä tehokkaammin. Life-Luonto rahoitusvälineestä ja rakennerahastoista on luonnonsuojeluhankkeisiin saatu tähän mennessä tukea yhteensä 23,5 miljoonaa euroa. Ne ovat pääasiassa olleet suojelualueiden ennallistamisen ja hoidon hankkeita, joilla sinänsä on myönteisiä kerrannaisvaikutuksia muun muassa työllisyyden hoidon kannalta.

10. Natura 2000 -alueiden suhde luonnonsuojeluohjelmia koskeviin valtioneuvoston periaatepäätöksiin

Natura 2000 -verkostoa koskevaan Suomen ehdotukseen sisältyy valtaosa niistä alueista, joiden suojelusta valtioneuvosto on jo aiemmin tehnyt periaatepäätökset. Tämä päätös ei kumoa tai muuta aiempia kotimaisia suojelupäätöksiä. Päätökset jäävät siten voimaan myös niiden alueiden osalta, jotka eivät sisälly tämän päätöksen mukaiseen ehdotukseen. Suojelun tavoitteet voivat niiden osalta poiketa Naturan vastaavista tavoitteista. Naturan suojelutavoitteet eivät miltään osin ole tiukempia kuin mitä aiemmat valtioneuvoston päätökset edellyttävät.

11. Valtioneuvoston päätös Suomen ehdotuksen täydentämisestä

Valtioneuvosto on ensin käsitellyt muistutukset ottaen huomioon luonnonsuojelulain 3, 8 ja 64 §:n. Näistä on edellä selostetulla tavalla hyväksytty ne, joiden tarkoittamista alueista esitetty selvitys luonnonarvojen merkittävydestä ei ole riittävä. Muilta osin muistutukset on hylätty, koska niitä koskevista alueista on esitetty luonnonsuojelulain puheena olevien säännösten mukaisesti edellytettävä tarpeellinen selvitys luonnonarvojen merkittävydestä. Tämän jälkeen valtioneuvosto on luonnonsuojelulain 3, 8 ja 64 §:n nojalla päättänyt täydentää 20.8.1998 ja 25.3.1999 hyväksyttyä Suomen ehdotusta Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkostoksi seuraavasti:

A

Ehdottamalla Euroopan yhteisön komissiolle seuraavassa luettelossa olevat alueet luontodirektiivin (92/43/ETY) mukaisiksi yhteisön tärkeänä pitämiksi SCI-alueiksi:

Boreaalinen vyöhyke:

Alueen koodi	Alueen nimi	Kunta/ Kunnat	Alueen pinta-ala hehtaaria	Toteutustapa: Jos samalla alueella sovelletaan useita toteutustapoja, ne on taulukossa erotettu toisistaan sanalla ja. Jos alueen eri osissa sovelletaan eri toteutustapoja, ne on taulukossa erotettu toisistaan pilkulla.
--------------	-------------	------------------	-------------------------------	---

Uudenmaan ympäristökeskus

FI0100091	Bånbergetin aarnialue	Espoo	18	Luonnonsuojelulaki
FI0100092	Matalajärvi	Espoo	112	Luonnonsuojelulaki
FI0100093	Stormossenin aarnialue	Hanko	93	Luonnonsuojelulaki
FI0100094	Metsäkulma	Mäntsälä	151	Luonnonsuojelulaki
FI0100095	Peltolan vanha metsä	Mäntsälä	49	Luonnonsuojelulaki
FI0100096	Tomasbölebacken	Pohja	10	Luonnonsuojelulaki
FI0100097	Rientolan metsä	Pornainen	39	Luonnonsuojelulaki
FI0100098	Byträsket	Sipoo	19	Luonnonsuojelulaki
FI0100099	Kummelbergen	Sipoo	166	Luonnonsuojelulaki
FI0100100	Torsgårdin metsä	Siuntio	44	Luonnonsuojelulaki
FI0100101	Österfjärden	Tammisaari	95	Luonnonsuojelulaki
FI0100102	Vaanilanlahti	Lohja	68	Luonnonsuojelulaki ja vesilaki ja ympäristönsuojelulaki

Lounais-Suomen ympäristökeskus

FI0200100	Telkunsuo	Loimaan kunta, Punkalaidun	902	Luonnonsuojelulaki ja vesilaki
FI0200165	Isoniemi	Kisko	18	Luonnonsuojelulaki
FI0200166	Saarikonmäki	Alastaro	15	Luonnonsuojelulaki
FI0200167	Valkaman metsä	Somero	44	Luonnonsuojelulaki
FI0200168	Lumikallio	Pöytyä	17	Luonnonsuojelulaki
FI0200169	Hallonnäs	Iniö	9	Luonnonsuojelulaki
FI0200171	Helvetinkorpi	Kuusjoki	19	Luonnonsuojelulaki
FI0200172	Katanpää	Kustavi	364	Luonnonsuojelulaki
FI0200174	Vuonajärvi	Eurajoki	24	Luonnonsuojelulaki
FI0200175	Päivärinteen laidun	Halikko	2	Sopimus
FI0200176	Vaajalan laitumet	Harjavalta	10	Sopimus
FI0200177	Lassasin metsä	Houtskari	60	Luonnonsuojelulaki
FI0200178	Kiettareen korvet	Kokemäki	2	Luonnonsuojelulaki
FI0200179	Hannasin keto	Korppoo	0,6	Sopimus
FI0200180	Järventausta	Kullaa	20	Luonnonsuojelulaki
FI0200181	Hallusvuori	Masku	19	Luonnonsuojelulaki
FI0200182	Protson letto	Nakkila, Ulvila	9	Luonnonsuojelulaki
FI0200183	Kuivakosken niitty	Pertteli	5	Sopimus
FI0200184	Ylijoen laidun	Pertteli	3	Sopimus

FI0200185	Ajolan laitumet	Rymättylä	5	Sopimus
FI0200186	Uutiskuuva	Rymättylä	4	Luonnonsuojelulaki
FI0200187	Viuvalannummi	Somero	6	Luonnonsuojelulaki
FI0200188	Pitkäkallio	Yläne	38	Luonnonsuojelulaki
FI0200189	Horjunkeidas	Karvia, Parkano	250	Luonnonsuojelulaki
FI0200190	Nautelankoski	Lieto	8	Luonnonsuojelulaki (vesialueella vesilaki ja ympäristönsuojelulaki)
FI0200191	Salajärven korpi	Eura, Lappi	2	Luonnonsuojelulaki
FI0200192	Vuorelanmäki	Halikko	37	Luonnonsuojelulaki

Hämeen ympäristökeskus

FI0301014	Valtionkärkä	Asikkala	19	Luonnonsuojelulaki
FI0301016	Urajärvi	Asikkala	446	Vesilaki ja ympäristön- suojelulaki
FI0301017	Vanhakartanon idänveri- juurialue	Asikkala	0,3	Sopimus
FI0303018	Kyöpelinvuori-Fagerinmäki	Hattula	3	Luonnonsuojelulaki
FI0303019	Onkilampi-Tunturilampi	Hattula	16	Vesilaki ja ympäristön- suojelulaki
FI0304003	Ruskeamullanharju	Hauho	7	Luonnonsuojelulaki
FI0310008	Matinsilta	Hämeenlinna	14	Luonnonsuojelulaki
FI0312005	Hyvä-Valkeen laskupuro	Janakkala	4	Luonnonsuojelulaki
FI0312006	Tunturinvuori	Janakkala	6	Luonnonsuojelulaki
FI0312007	Linnamäki	Janakkala	2	Luonnonsuojelulaki
FI0315007	Porttilanharju	Kalvola	4	Luonnonsuojelulaki
FI0324002	Pesäkallio	Lahti	68	Luonnonsuojelulaki
FI0327007	Kyläntaustanjärvet	Loppi	16	Luonnonsuojelulaki
FI0335009	Kasiniemen niityt	Padasjoki	5	Luonnonsuojelulaki
FI0335010	Jussilan keto	Padasjoki	0,7	Sopimus
FI0339007	Lassilan keto	Renko	0,5	Sopimus
FI0339008	Metsola	Renko	0,1	Luonnonsuojelulaki
FI0347001	Hevospiertämänmäki	Tuulos	3	Luonnonsuojelulaki
FI0361001	Mielas	Heinola	31	Luonnonsuojelulaki
FI0361002	Muurahaissaari	Heinola	25	Luonnonsuojelulaki
FI0362001	Mallusjoen vanha metsä	Orimattila	22	Luonnonsuojelulaki
FI0363001	Päijätsalo	Sysmä	21	Luonnonsuojelulaki

Pirkanmaan ympäristökeskus

FI0316005	Kirkkojärven alue	Kangasala	305	Luonnonsuojelulaki ja vesilaki ja ympäristön- suojelulaki
FI0319004	Sipilän niitty	Kuhmalahti	7	Sopimus
FI0321009	Pitkäkangas	Kuru	34	Luonnonsuojelulaki
FI0321010	Metsäopiston metsä	Kuru	8	Luonnonsuojelulaki
FI0329002	Hepojärvi	Längelmäki	3	Vesilaki ja ympäristön- suojelulaki
FI0336007	Raatosulkonneva	Parkano	31	Luonnonsuojelulaki
FI0336008	Ahvenus	Parkano	12	Luonnonsuojelulaki
FI0341009	Ruottaniitty-Siikanotko	Ruovesi	9	Luonnonsuojelulaki

FI0341010	Ilvesmäki-Läämännevan metsä	Ruovesi, Kuru	45	Luonnonsuojelulaki
FI0341011	Kolmikoura	Ruovesi	22	Luonnonsuojelulaki
FI0341012	Kuivajärven metsä	Ruovesi	23	Luonnonsuojelulaki
FI0341015	Temppeliharju	Ruovesi	18	Luonnonsuojelulaki
FI0341017	Hanhonvuoren metsä	Ruovesi	21	Luonnonsuojelulaki
FI0345004	Iso-Murron haat	Tampere	1	Sopimus
FI0345005	Kapeenlahden ranta	Tampere	2	Sopimus (vesialueella vesilaki ja ympäristön-suojelulaki)
FI0349006	Tykölänjärvi	Valkeakoski, Pälkäne	173	Luonnonsuojelulaki ja vesilaki ja ympäristön-suojelulaki
FI0349007	Heikkilänmetsä	Valkeakoski	16	Luonnonsuojelulaki
FI0349008	Kuusistonkärki	Valkeakoski	13	Sopimus
FI0350001	Ekojärvi	Vammala	232	Luonnonsuojelulaki ja vesilaki ja ympäristön-suojelulaki
FI0350005	Vehmaanniemi	Vammala	7	Luonnonsuojelulaki
FI0351005	Marttilan rantaniitty	Vesilahti	2	Sopimus (vesialueella vesilaki ja ympäristön-suojelulaki)
FI0351006	Niinimäen haka	Vesilahti	2	Sopimus
FI0355011	Korpijärven suo	Virrat	9	Luonnonsuojelulaki
FI0356006	Korpijärven haka	Ylöjärvi	0,6	Sopimus
FI0358002	Kiimajärvi	Äetsä	146	Vesilaki ja ympäristön-suojelulaki
FI0358003	Kilpijoen ranta	Äetsä	1	Luonnonsuojelulaki

Kaakkois-Suomen ympäristökeskus

FI0401009	Metsäkoulun säästömetsä	Anjalankoski	22	Luonnonsuojelulaki
FI0401011	Liikkala	Anjalankoski	3	Luonnonsuojelulaki
FI0403002	Hevoshaka, Tompuri, Salmenkylä, Saunaniemi	Hamina, Vehkalahti	5	Luonnonsuojelulaki
FI0404008	Kukkomäen metsä	Iitti	15	Luonnonsuojelulaki
FI0404012	Sjögrenin mäki	Iitti	2	Sopimus
FI0406007	Tervajärven rotko	Jaala	31	Luonnonsuojelulaki
FI0406008	Mutiansaari	Jaala	31	Luonnonsuojelulaki
FI0407011	Korpiahon laidun	Joutseno	3	Sopimus
FI0407012	Västäräkinmäen niitty	Joutseno	7	Luonnonsuojelulaki
FI0407013	Perä-Aholan niitty	Joutseno	2	Luonnonsuojelulaki
FI0408010	Klaavun rantaniitty	Kotka	1	Sopimus
FI0410002	Tammirannan vanha ampumarata	Kuusankoski	2	Luonnonsuojelulaki
FI0411012	Vanha-Mielon metsä	Lappeenranta	14	Luonnonsuojelulaki
FI0413004	Hietamiehen metsä	Luumäki	171	Luonnonsuojelulaki
FI0413005	Someron lähteikkö ja suo	Luumäki	6	Luonnonsuojelulaki
FI0414010	Mustalammen metsä	Miehikkälä	39	Luonnonsuojelulaki
FI0414012	Riitahuusinpelto	Miehikkälä	3	Luonnonsuojelulaki
FI0415004	Korpisaaren metsä	Parikkala	15	Luonnonsuojelulaki

FI0415007	Siikalahti	Parikkala	465	Luonnonsuojelulaki
FI0417006	Yhteismetsän puisto	Rautjärvi	9	Luonnonsuojelulaki
FI0417008	Revonrannan laidun	Rautjärvi	4	Sopimus
FI0419004	Kirjavalan laitumet	Saari	5	Sopimus
FI0423006	Suurtuvan niitty	Uukuniemi	1	Sopimus
FI0424006	Vuohiniemen metsä	Valkeala	9	Luonnonsuojelulaki
FI0424008	Hevosoja-Käpäälän letto	Valkeala	2	Luonnonsuojelulaki
FI0424010	Kartanonniemen metsä	Valkeala	7	Luonnonsuojelulaki
FI0424011	Lappalanjärven lahdet ja Kytölänlampi	Valkeala	82	Vesilaki ja ympäristönsuojelulaki
FI0426003	Saunasuon metsä	Virolahti	13	Luonnonsuojelulaki

Etelä-Savon ympäristökeskus

FI0500149	Kolmikanta	Mäntyharju	42	Luonnonsuojelulaki
FI0500201	Taloahon metsä	Mikkeli	12	Luonnonsuojelulaki
FI0500202	Rossinlammen metsä	Mäntyharju	11	Luonnonsuojelulaki
FI0500203	Viljakkalan metsät	Mikkeli	86	Luonnonsuojelulaki
FI0500204	Rutkanlahden metsät	Sulkava	35	Luonnonsuojelulaki
FI0500205	Sammakkolammen metsä	Mäntyharju	21	Luonnonsuojelulaki
FI0500206	Puolihongansuon metsä	Kangaslampi	22	Luonnonsuojelulaki
FI0500211	Patterinmäki	Punkaharju	27	Luonnonsuojelulaki
FI0500220	Kukkosenkorpi	Sulkava	5	Luonnonsuojelulaki
FI0500221	Ritasuo-Onttoinvuorensuo	Mikkeli	15	Luonnonsuojelulaki
FI0500222	Mesiänlammen letot	Kangasniemi	1	Luonnonsuojelulaki
FI0500230	Sulkavanniemen laidun ja niitty	Kerimäki	3	Sopimus
FI0500231	Haapalahden niitty	Rantasalmi	0,4	Sopimus

Pohjois-Savon ympäristökeskus

FI0600101	Koistilan metsä	Tuusniemi	84	Luonnonsuojelulaki
FI0600102	Mäkrämäen metsä	Leppävirta	38	Luonnonsuojelulaki
FI0600103	Suojoen metsä	Kiuruvesi	43	Luonnonsuojelulaki
FI0600104	Humalasuo	Vesanto	47	Luonnonsuojelulaki
FI0600105	Joutensuo	Vieremä	74	Luonnonsuojelulaki
FI0600106	Selkäsuo	Vieremä	168	Luonnonsuojelulaki
FI0600107	Vuori-Kalajan letto	Rautalampi	3	Luonnonsuojelulaki
FI0600108	Haravalehto	Rautavaara	13	Luonnonsuojelulaki
FI0600109	Hirvivaara	Rautavaara	15	Luonnonsuojelulaki
FI0600110	Pitkäsuo-Särkätakanen	Rautavaara	203	Luonnonsuojelulaki

Pohjois-Karjalan ympäristökeskus

FI0700093	Peijonniemenlahden vesialue	Tohmajärvi	120	Luonnonsuojelulaki
FI0700094	Jorhonkorpi	Iloanta	39	Luonnonsuojelulaki
FI0700095	Sulkukorpi	Iloanta	15	Luonnonsuojelulaki
FI0700097	Ritoniemen metsä	Juuka	67	Luonnonsuojelulaki
FI0700098	Kuolemälammien suo	Kesälahti	63	Luonnonsuojelulaki
FI0700100	Paiholan metsä	Kontiolampi	76	Luonnonsuojelulaki
FI0700102	Sammakkovaara	Nurmes	20	Luonnonsuojelulaki
FI0700103	Herajärven metsä	Tuupovaara	101	Luonnonsuojelulaki

FI0700106	Piilovaaran metsät	Juuka	6	Luonnonsuojelulaki
FI0700107	Noljakanmäen alue	Joensuu	50	Luonnonsuojelulaki, maankäyttö- ja raken- nuslaki, sopimus
FI0700108	Kalmistolan haka	Kitee	3	Sopimus
FI0700109	Koikkalanmäen rinne- laitu- met	Kitee	2	Sopimus
FI0700110	Kansikkopuro	Nurmes	6	Luonnonsuojelulaki
FI0700111	Puustinvaaara	Ilomantsi	3	Sopimus
FI0700113	Lehtovaara	Juuka	18	Luonnonsuojelulaki
FI0700115	Makonniemi	Kitee	15	Luonnonsuojelulaki
FI0700116	Soikkelin metsä	Kontiolahti	21	Luonnonsuojelulaki
FI0700117	Koskukangas	Lieksa	195	Luonnonsuojelulaki
FI0700118	Kuikkasuo	Lieksa	86	Luonnonsuojelulaki
FI0700119	Särkkälammit	Lieksa	91	Luonnonsuojelulaki
FI0700125	Välikankaan alueen vanhat metsät	Kuhmo, Nurmes	376	Luonnonsuojelulaki
FI0700126	Päivärinne	Nurmes	11	Luonnonsuojelulaki
FI0700128	Kansikkovaara	Valtimo	32	Luonnonsuojelulaki
FI0700129	Pykäläkangas	Valtimo	13	Luonnonsuojelulaki
FI0700130	Simanaisenlehto	Valtimo	19	Luonnonsuojelulaki
FI0700131	Syvälampien alue	Valtimo	63	Luonnonsuojelulaki
FI0700132	Haukisuo	Juuka	33	Luonnonsuojelulaki
FI0700134	Salmijärvi	Nurmes	151	Luonnonsuojelulaki
FI0700135	Liippalammit	Nurmes	185	Luonnonsuojelulaki
FI0700136	Ristinvaara	Nurmes	58	Luonnonsuojelulaki
FI0700137	Purtovaara	Lieksa	78	Luonnonsuojelulaki
FI0700138	Särkilamminkangas	Lieksa	101	Luonnonsuojelulaki
FI0700139	Suolamminvaara-Tervasuo	Lieksa	382	Luonnonsuojelulaki
FI0700140	Vääräkangas	Lieksa	25	Luonnonsuojelulaki
FI0700141	Jysmänvaara	Valtimo	17	Luonnonsuojelulaki
FI0700142	Kypärävaara	Nurmes	75	Luonnonsuojelulaki
FI0700143	Kuomavaara	Nurmes	49	Luonnonsuojelulaki
FI0700145	Sihvonvaaran metsät	Nurmes	33	Luonnonsuojelulaki

Länsi-Suomen ympäristökeskus

FI0800141	Brymsören	Uusikaarlepyy	21	Luonnonsuojelulaki
FI0800142	Furubacken	Mustasaari	19	Luonnonsuojelulaki
FI0800143	Gubbträskberget	Pietarsaari	21	Luonnonsuojelulaki
FI0800144	Igelträsket	Mustasaari	26	Luonnonsuojelulaki
FI0800145	Isokorpi	Jurva	14	Luonnonsuojelulaki
FI0800146	Järvinevan metsä	Lapua	11	Luonnonsuojelulaki
FI0800147	Kaijan Kryytimaa	Laihia	12	Luonnonsuojelulaki
FI0800148	Kivistönmäki	Ilmajoki	22	Luonnonsuojelulaki
FI0800150	Matosuoenniemi	Soini	32	Luonnonsuojelulaki
FI0800151	Metsäkylän metsä	Jurva	12	Luonnonsuojelulaki
FI0800152	Nörrträskin metsä	Vöyri	21	Luonnonsuojelulaki
FI0800153	Pelman metsä	Ylistaro	12	Luonnonsuojelulaki
FI0800154	Pohjoislahden metsä	Kristiin- an- kaupunki	82	Luonnonsuojelulaki
FI0800155	Porraslamminkangas	Lestijärvi	13	Luonnonsuojelulaki

FI0800156	Pökkäsaaret	Kortesjärvi	20	Luonnonsuojelulaki
FI0800157	Kajaneskogen	Maalahti	47	Luonnonsuojelulaki
FI0800158	Tuoresluoman lehdot	Ilmajoki	17	Luonnonsuojelulaki
FI0800159	Ukonmäki	Alajärvi	61	Luonnonsuojelulaki
FI0800160	Ängesholmen	Mustasaari	54	Luonnonsuojelulaki

Keski-Suomen ympäristökeskus

FI0900001	Lotakonsuo	Uurainen	8	Luonnonsuojelulaki
FI0900004	Verhokangas	Karstula	69	Luonnonsuojelulaki
FI0900007	Alasuo	Laukaa	14	Luonnonsuojelulaki
FI0900021	Hyypään alue	Laukaa	29	Luonnonsuojelulaki
FI0900026	Kytömurronsuo	Konnevesi	12	Luonnonsuojelulaki
FI0900036	Isolähteenpuro	Kannonkoski	6	Luonnonsuojelulaki
FI0900037	Siipikangas	Keuruu	18	Luonnonsuojelulaki
FI0900054	Jylhänrinteen metsä	Saarijärvi	8	Luonnonsuojelulaki
FI0900062	Myllykankaan metsä	Äänekoski	34	Luonnonsuojelulaki
FI0900108	Myllyvuori-Vilhusenmäki	Multia	34	Luonnonsuojelulaki
FI0900131	Vihtamäen lettoräme	Hankasalmi	3	Luonnonsuojelulaki
FI0900132	Virkamäen letto-Kovasräme	Pihtipudas	34	Luonnonsuojelulaki
FI0900133	Kummunpuro	Karstula	5	Luonnonsuojelulaki
FI0900134	Syväoanmäki	Jyväskylän mlk	19	Luonnonsuojelulaki
FI0900136	Louhivuori	Pihtipudas	95	Luonnonsuojelulaki
FI0900137	Lehtisenneva	Saarijärvi	29	Luonnonsuojelulaki
FI0900139	Rajala	Kuhmoinen	91	Luonnonsuojelulaki
FI0900144	Palosenranta	Toivakka	4	Luonnonsuojelulaki
FI0900145	Aholan laitumet	Kinnula	2	Sopimus
FI0900148	Jousmäki	Jämsänkoski	21	Luonnonsuojelulaki

Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus

FI1000006	Mustakorpi	Haapavesi	14	Luonnonsuojelulaki
FI1000018	Vainionhaka	Kalajoki	1	Sopimus
FI1002017	Pajuperänkangas	Haapajärvi	37	Luonnonsuojelulaki
FI1002018	Vihtanevan aarnimetsä	Haapajärvi	12	Luonnonsuojelulaki
FI1002019	Hepomäen haka	Pyhäjärvi	0,8	Sopimus
FI1002021	Kursun yhteislaidun	Pyhäjärvi	23	Luonnonsuojelulaki
FI1100601	Iijoen suisto	Ii	1662	Maankäyttö- ja rakennuslaki (vesialueilla vesilaki ja ympäristönsuojelulaki)
FI1100602	Röyttä	Ii	58	Luonnonsuojelulaki
FI1101203	Kiiminkijoen suisto	Haukipudas	209	Maankäyttö- ja rakennuslaki (vesialueilla vesilaki ja ympäristönsuojelulaki)
FI1101204	Ylä-Kourilehto	Kiiminki	5	Luonnonsuojelulaki
FI1101205	Haara	Kiiminki	15	Luonnonsuojelulaki
FI1101406	Kyyttikarinnokka	Kuivaniemi	0,02	Maankäyttö- ja rakennuslaki ja sopimus
FI1101801	Lauttanevan metsät	Kärsämäki	22	Luonnonsuojelulaki
FI1102602	Tikanlanto-Isolanto	Muhos	8	Luonnonsuojelulaki
FI1102802	Mustakydön metsä	Oulainen	19	Luonnonsuojelulaki
FI1102803	Ohinevan metsä	Oulainen	25	Luonnonsuojelulaki

FI1103004	Oulujoen suisto	Oulu	45	Maankäyttö- ja rakennuslaki (vesialueilla vesilaki ja ympäristönsuojelulaki)
FI1103810	Naamanganjoen niitty	Pudasjärvi	1	Luonnonsuojelulaki
FI1103811	Sulanvaaranpaljakka	Pudasjärvi	165	Luonnonsuojelulaki
FI1103821	Puntarivaara	Pudasjärvi	168	Luonnonsuojelulaki
FI1103822	Saartilampi	Pudasjärvi	117	Luonnonsuojelulaki
FI1104602	Kuljunmäen niitty	Raahe	2	Sopimus
FI1104801	Heikkilän laitumet	Rantsila	2	Sopimus
FI1105401	Lauttasuo	Taivalkoski	777	Luonnonsuojelulaki
FI1105412	Uusitalon niitty	Taivalkoski	1	Sopimus
FI1105413	Kylmäluoma	Taivalkoski	7341	Ulkoilulaki
FI1106003	Kurimonkosken niityt	Utajärvi	8	Luonnonsuojelulaki
FI1106200	Hanhelan joenvarsilaitumet	Vihanti	1	Sopimus
FI1106605	Kalliomaa	Ylikiiminki	132	Luonnonsuojelulaki

Kainuun ympäristökeskus

FI1201001	Käärmelammen letto	Hyrynsalmi	6	Luonnonsuojelulaki
FI1201002	Jämäsvaaran alue	Kuhmo	3257	Ulkoilulaki
FI1201003	Näätävaara	Kuhmo, Nurmest	300	Luonnonsuojelulaki
FI1201005	Kaahla-aho	Puolanka	26	Luonnonsuojelulaki
FI1201006	Kapustajoen lähteikkö	Puolanka	1	Luonnonsuojelulaki
FI1201007	Kotuskasuo	Sotkamo	336	Luonnonsuojelulaki
FI1201009	Losonvaara	Sotkamo	371	Metsälaki ja alue-ekologinen suunnitelma
FI1201010	Talvivaara	Sotkamo	284	Metsälaki ja alue-ekologinen suunnitelma
FI1201011	Latvakangas	Vaala	44	Luonnonsuojelulaki
FI1201012	Malahvia	Suomussalmi	2383	Metsälaki, vesilaki ja ympäristönsuojelulaki
FI1201013	Moilasenvaara	Suomussalmi	986	Ulkoilulaki

Lapin ympäristökeskus

FI1301411	Peurahaara	Salla	46	Luonnonsuojelulaki
FI1301512	Törmäoja	Savukoski	364	Luonnonsuojelulaki
FI1301513	Yli-Nuorti	Savukoski	309	Luonnonsuojelulaki
FI1301912	Tornionjoen-Muonionjoen vesistöalue	Tornio, Ylitornio, Kolari, Pello, Muonio, Enontekiö, Kittilä	32000	Rajajokisopimus ja vesilaki ja koskiensuojelulaki (Tornionjoen ja Muonionjoen sivuvesistöt)

Alpiininen vyöhyke:

Alueen koodi	Alueen nimi	Kunta/ Kunnat	Alueen pinta-ala hehtaaria	Toteutustapa
--------------	-------------	------------------	-------------------------------	--------------

Lapin ympäristökeskus

FI1302009	Kirkkotupien niitty	Utsjoki	1	Sopimus
FI1302010	Luomusjoen kuolpuna	Utsjoki	2	Luonnonsuojelulaki
FI1302011	Välimaan kenttä	Utsjoki	2	Sopimus
FI1302012	Pappilan niitty	Utsjoki	3	Sopimus
FI1302013	Mieraslompolon kenttä	Utsjoki	2	Sopimus

B

Laajentamalla valtioneuvoston 20.8.1998 Euroopan yhteisön komissiolle luontodirektiivin (92/43/ETY) mukaisiksi yhteisön tärkeinä pitämiksi SCI -alueiksi ehdottamia alueita seuraavasti:

Boreaalinen vyöhyke:

Alueen koodi	Alueen nimi	Laajennus- alueen kunta/kunnat	Laajennus- alueen pinta-ala hehtaaria	Natura- alueen kokonais- pinta-ala hehtaaria	Toteutustapa: Jos samalla alueella sovelletaan useita toteutustapoja, ne on taulukossa erotettu toisistaan sanalla ja. Jos alueen eri osissa sovelletaan eri toteutustapoja, ne on taulukossa erotettu toisistaan pilkulla.
--------------	-------------	--------------------------------------	--	--	---

Uudenmaan ympäristökeskus

FI0100001	Bölsviken-Stormossen	Tammisaari	26	(282)	Luonnonsuojelulaki
FI0100022	Finnträskin vanhat metsät	Kirkkonummi	40	(154)	Luonnonsuojelulaki
FI0100069	Rörstrandin vanha metsä	Sipoo	177	(287)	Luonnonsuojelulaki

Lounais-Suomen ympäristökeskus

FI0200078	Pinkjärvi	Eurajoki	1436	(1681)	Luonnonsuojelulaki, maankäyttö- ja rakennuslaki
-----------	-----------	----------	------	--------	---

Hämeen ympäristökeskus

FI0327006	Karjusuo	Loppi	24	(66)	Luonnonsuojelulaki
FI0335001	Ammajanvuori	Padasjoki	23	(183)	Luonnonsuojelulaki
FI0339001	Heinisuo	Renko	72	(392)	Luonnonsuojelulaki
FI0339004	Seitsemänlammin- suo- Korpilammin- suo	Renko	22	(572)	Luonnonsuojelulaki
FI0344001	Liesjärvi	Tammela	29	(1803)	Luonnonsuojelulaki
FI0344008	Tervalamminsuo	Tammela, Karkkila	154	(255)	Luonnonsuojelulaki

Pirkanmaan ympäristökeskus

FI0321004	Pikku-Suolijärvi	Kuru	62	(198)	Luonnonsuojelulaki
FI0341003	Helvetinjärvi	Ruovesi	32	(5303)	Luonnonsuojelulaki

Etelä-Savon ympäristökeskus

FI0500002	Linnansaari	Rantasalmi	34	(26546)	Luonnonsuojelulaki
-----------	-------------	------------	----	---------	--------------------

Pohjois-Savon ympäristökeskus

FI0600082	Hukkasuo	Lapinlahti	22	(256)	Luonnonsuojelulaki
-----------	----------	------------	----	-------	--------------------

Pohjois-Karjalan ympäristökeskus

FI0700021	Huurunlampi-Sam- makkolampi-Huu- runrinne	Kontiolahti	175	(258)	Luonnonsuojelulaki
FI0700023	Kolvananuuro ja lähialueet	Eno	9	(195)	Luonnonsuojelulaki
FI0700067	Mustinvaaran alu- een vanhat metsät	Nurmes	60	(299)	Luonnonsuojelulaki
FI0700074	Verkkovaara	Lieksa	54	(149)	Luonnonsuojelulaki

Länsi-Suomen ympäristökeskus

FI1000017	Vattajanniemi	Lohtaja	1518	(3960)	Luonnonsuojelulaki, vesilaki ja ympäris- tönsuojelulaki
-----------	---------------	---------	------	--------	---

Keski-Suomen ympäristökeskus

FI0900005	Aittosuo-Leppäsuo- Uitusharju	Karstula	40	(1522)	Luonnonsuojelulaki
FI0900061	Varisvuori-Louhu- kangas-Saukonlähde	Pihtipudas	89	(171)	Luonnonsuojelulaki

FI0900088	Palstonvuori-Jääskelä	Jyväskylän mlk	8	(178)	Luonnonsuojelulaki
FI0900091	Kylkisaaret-Raakkipuron metsä-Pohjoiskallio	Kannonkoski	17	(116)	Luonnonsuojelulaki

Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus

FI1105407	Latva-Korte-Kärppävaara	Taivalkoski	54	(2041)	Luonnonsuojelulaki
-----------	-------------------------	-------------	----	--------	--------------------

Aluetta FI0305001 Ammajanvuori on laajennettu edellä yhteensä 23 hehtaaria. Tämän lisäksi aluetta supistetaan kolme hehtaaria valtioneuvoston 20.8.1998 tekemän aiemman päätöksen mukaisesta rajauksesta. Aiempaan päätökseen on erheellisesti sisällynyt yhden yksityisessä omistuksessa olevan tilan alueet. Alueen supistamista tarkoittava rajausta on ollut nähtävillä täydennysehdotusta koskevan kuulemisen yhteydessä 8.11.-8.12.2000 välisenä aikana.

Aluetta FI0344001 Liesjärvi on laajennettu edellä yhteensä 29 hehtaaria. Tämän lisäksi myös tätä aluetta supistetaan yhteensä 16 hehtaaria valtioneuvoston 20.8.1998 tekemän aiemman päätöksen mukaisesta rajauksesta. Aiempaan päätökseen on myös tämän alueen osalta erheellisesti sisällytetty eräiden yksityisessä omistuksessa olevien tilojen alueita. Alueen supistamista tarkoittava rajausta on ollut nähtävillä täydennysehdotusta koskevan kuulemisen yhteydessä 8.11.-8.12.2000 välisenä aikana.

Alueen FI0341003 Helvetinjärvi, pinta-ala on ollut valtioneuvoston päätöksessä 20.8.1998 yhteensä 5114 hehtaaria. Kartalta mitatuksi tarkistetuksi pinta-alaksi on myöhemmin saatu 5271 hehtaaria. Kun aluetta edellä tässä päätöksessä on laajennettu yhteensä 32 hehtaaria, alueen kokonaispinta-alaksi merkitään yhteensä 5303 hehtaaria.

Alueen FI0900005 Aittosuo - Leppäsuu - Uitusharju, pinta-ala on ollut valtioneuvoston päätöksessä 20.8.1998 yhteensä 1485 hehtaaria. Kartalta mitatuksi tarkistetuksi pinta-alaksi on myöhemmin saatu 1482 hehtaaria. Kun aluetta edellä tässä päätöksessä on laajennettu yhteensä 40 hehtaaria, alueen kokonaispinta-alaksi merkitään yhteensä 1522 hehtaaria.

C

Laajentamalla valtioneuvoston 20.8.1998 Euroopan yhteisön komissiolle luontodirektiivin (92/43/ETY) mukaisiksi yhteisön tärkeinä pitämiksi SCI -alueiksi ehdottamia alueita, ja ilmoittamalla näiden alueiden laajennukset samalla lintudirektiivin (79/409/ETY) mukaisiksi SPA -alueiksi, seuraavasti:

Alueen koodi	Alueen nimi	Laajennus-alueen kunta/kunnat	Laajennus-alueen pinta-ala hehtaaria	Natura-alueen kokonais-pinta-ala hehtaaria	Toteutustapa: Jos samalla alueella sovelletaan useita toteutustapoja, ne on taulukossa erotettu toisistaan sanalla ja. Jos alueen eri osissa sovelletaan eri toteutustapoja, ne on taulukossa erotettu toisistaan pilkulla.
--------------	-------------	-------------------------------	--------------------------------------	--	---

Kaakkois-Suomen ympäristökeskus

FI0419003	Naattikumpu	Saari	2	(14)	Luonnonsuojelulaki
-----------	-------------	-------	---	------	--------------------

Keski-Suomen ympäristökeskus

FI0900057	Seläntauksen suot	Pihtipudas	30	(2714)	Luonnonsuojelulaki
FI0900058	Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerineva	Pihtipudas	31	(844)	Luonnonsuojelulaki
FI0900077	Onkisalo-Herjaan-selkä	Luhanka	19	(2063)	Luonnonsuojelulaki
FI0900083	Iilijärven alue	Toivakka	58	(889)	Luonnonsuojelulaki

Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus

FI1101401	Jännessuo	Kuivaniemi	154	(1092)	Luonnonsuojelulaki
FI1103828	Syöte	Taivalkoski, Pudasjärvi, Posio	845	(19641)	Luonnonsuojelulaki
FI1105405	Salmitunturi-Rääpysjärvi	Taivalkoski	599	(7572)	Luonnonsuojelulaki
FI1106602	Räkäsuo	Utajärvi, Muhos	710	(2631)	Luonnonsuojelulaki

Alueet ja niiden rajat käyvät tarkemmin ilmi tämän päätöksen asiakirja-aineistoon sisältyvästä kartta-aineistosta.

Alueista, jotka toteutetaan noudattamalla eri toteuttamiskeinoja kunkin alueen eri osissa, on toteuttamiskeinojen alueellista jakautumista selkeyttävät kartat asiakirja-aineistossa.

Tarkemmat selvitykset alueiden luonnonarvoista on koottu Suomen ympäristökeskuksessa olevaan tietokantaan, joka on osa päätöksen asiakirja-aineistoa. Asiakirja-aineistoon sisältyvät lisäksi kuulemisen yhteydessä tehdyt muistutukset sekä alueellisten ympäristökeskusten muistutuksista laatimat vastineet.

D

Päätöksen asiakirja-aineistoon kuuluvaan, valtioneuvoston 20.8.1998 tekemän päätöksen mukaisten Natura 2000 -alueiden tietokantaan on tehty seuraavia alueita koskevia tietojen muutoksia. Muutokset koskevat niiden luontotyyppien ja lajien, joita Euroopan yhteisön komissio on kirjeissään edellyttänyt, lisäämistä kutakin aluetta koskevaan tietokantaan nähtävillä olleen ympäristöministeriön ehdotuksen mukaisesti.

Boreaalinen vyöhyke:

Alueen koodi	Alueen nimi	Kunta/Kunnat
--------------	-------------	--------------

Uudenmaan ympäristökeskus

FI0100003	Harpar Storträsket ja Lillträsket	Tammisaari
FI0100005	Tammisaaren ja Hangon saariston ja Pohjanpitäjänlahden merensuojelualue	Hanko, Inkoo, Pohja, Tammisaari
FI0100011	Läpiträsket	Karjaa
FI0100074	Porvoonjoen suisto-Stensböle	Porvoo

Lounais-Suomen ympäristökeskus

FI0200060	Rauvolanlahti	Kaarina, Turku
FI0200073	Rauman saaristo	Eurajoki, Rauma
FI0200076	Pooskerin saaristo	Merikarvia, Pori
FI0200079	Kokemäenjoen suisto	Noormarkku, Pori
FI0200097	Koskeljärvi	Eura, Laitila, Mynämäki
FI0200125	Vaisakko	Halikko

Hämeen ympäristökeskus

FI0303006	Vanajaveden alue	Hattula, Valkeakoski
FI0303011	Taipaleensuo-Kolisevankorpi	Hattula, Kalvola
FI0306006	Kutajärven alue	Asikkala, Hollola
FI0310005	Raimansuo-Miemalanharju	Hämeenlinna, Janakkala
FI0335001	Ammajanvuori	Padasjoki
FI0344001	Liesjärvi	Somero, Tammela
FI0357002	Ypäjän hevoslaitumet	Ypäjä

Pirkanmaan ympäristökeskus

FI0311002	Seitsemäinen	Ikaalinen, Kuru
FI0316004	Hepomäki-Kalkunvuori	Kangasala
FI0316007	Salmuksen alue	Kangasala, Lempäälä
FI0321001	Petäjajärvi	Kuru
FI0328001	Kuohijoen kalkkilehto	Luopioinen
FI0333003	Luotosaari	Nokia
FI0338003	Äimälä	Pälkäne
FI0341003	Helvetinjärvi	Ruovesi
FI0342001	Längelmäveden saaret	Kangasala, Orivesi, Sahalahti
FI0351004	Kirveslammi	Vesilahti, Viiala
FI0356002	Taaborinvuori	Ylöjärvi

Kaakkois-Suomen ympäristökeskus

FI0401001	Kymijoki	Anjalankoski, Elimäki, Kotka, Pyhtää, Ruotsinpyhtää
FI0401006	Alajalansuo-Hangassuo-Haukkasuo-Pilkka- korvenmäki	Anjalankoski, Valkeala
FI0401008	Karhunsuo-Hietakankaanniemi	Anjalankoski
FI0404009	Marjovuori	Iitti
FI0406003	Pyhäjärvi	Iitti, Jaala, Valkeala
FI0407009	Linnamäki	Joutseno
FI0408001	Itäisen Suomenlahden saaristo ja vedet	Kotka, Pyhtää, Vehkalahti, Vironlahti
FI0409003	Vahtermäen kallionaluslehto	Kouvola
FI0412001	Suuvuori	Lemi
FI0414006	Tingankoskenmäki	Miehikkälä
FI0415006	Suurmäki	Parikkala
FI0416003	Koukkusaari	Pyhtää
FI0418006	Haukkavuori	Rautjärvi, Ruokolahti
FI0419003	Naattikumpu	Saari

Etelä-Savon ympäristökeskus

FI0500001	Kolovesi-Vaaluvirta-Pyttyselkä	Enonkoski, Heinävesi, Savonranta
FI0500002	Linnansaari	Kangaslampi, Rantasalmi, Savonlinna
FI0500010	Kakonsalon järviolue	Heinävesi, Savonranta
FI0500016	Sulkavan ja Punkaharjun vanhat metsät	Punkaharju, Sulkava
FI0500018	Suurenaukeansuo-Isosuo-Pohjalampi	Haukivuori, Pieksämäen mlk
FI0500036	Suurlahden lampialue	Ristiina
FI0500056	Pyörissalo	Kerimäki, Savonlinna
FI0500093	Hanhilampi	Mikkeli
FI0500155	Lehmillämmen lehdot	Rantasalmi
FI0500171	Hevonniemi	Rantasalmi, Savonlinna

Pohjois-Savon ympäristökeskus

FI0600015	Keurunmäki-Haavikkolehto	Suonenjoki
FI0600057	Huutavanholma	Nilsia
FI0600059	Korsumäki-Keinälänniemi	Kuopio
FI0600078	Loutteisen-Kuikkasuon-Tarpisen alue	Nilsia

Pohjois-Karjalan ympäristökeskus

FI0700010	Kolin kansallispuisto	Eno, Kontiolahti, Lieksa
FI0700012	Polvelan luontokokonaisuus	Juuka
FI0700013	Petrovaaran luontokokonaisuus	Juuka
FI0700019	Kalliolammen metsä	Eno
FI0700023	Kolvanauuro ja lähialueet	Eno, Kontiolahti
FI0700035	Huuhkajanvaara	Kontiolahti
FI0700038	Tohmajärven lehdot	Tohmajärvi
FI0700045	Ruunaa	Lieksa

FI0700046 Mujejärvi
 FI0700047 Patvinsuo
 FI0700054 Oinasvaara
 FI0700057 Jäkäläkangas
 FI0700059 Pönttövaara-Pahkavaara
 FI0700060 Lieksan itärajan vanhat metsät
 FI0700063 Tolkeenvaaran alueen vanhat metsät
 FI0700067 Mustinvaaran alueen vanhat metsät
 FI0700074 Verkkovaara

Nurmes
 Ilomantsi, Lieksa
 Ilomantsi
 Lieksa
 Ilomantsi, Lieksa
 Lieksa
 Lieksa
 Nurmes
 Lieksa

Länsi-Suomen ympäristökeskus

FI0800132 Luodon saaristo
 FI0800133 Uudenkaarlepyyn saaristo
 FI0800135 Närpiön saaristo

Kokkola, Luoto, Pietarsaari
 Uusikaarlepyy
 Korsnäs, Närpiö

Keski-Suomen ympäristökeskus

FI0900003 Kanavuori-Koskenvuori
 FI0900011 Hitonhauta-Kylmähautu-Hirvasjoki
 FI0900019 Kälkäsuu-Lehmusuo
 FI0900020 Harvastensuo
 FI0900025 Saarijärven reitti
 FI0900030 Hirvijärvi
 FI0900039 Vaarunvuoret
 FI0900045 Housukosken alue
 FI0900061 Varisvuori-Louhukangas-Saukonlähde
 FI0900069 Pyhä-Häkin alue
 FI0900079 Vanhanselkä-Ruppavuori
 FI0900088 Palstonvuori-Jääskelä
 FI0900092 Heinäsuon alue
 FI0900097 Pyhäjärven lintuvesi
 FI0900098 Putkilahti
 FI0900103 Lapinjärvi-Teerikangas
 FI0900117 Kivineva-Karhukangas
 FI0900125 Honkaneva
 FI0900126 Kärppäjärven alue

Jyväskylän mlk
 Laukaa, Uurainen, Äänekoski
 Joutsa
 Joutsa
 Karstula, Pylkönmäki, Saarijärvi
 Keuruu
 Korpilahti
 Multia
 Keitele, Pihtipudas
 Kannonkoski, Saarijärvi
 Jämsä, Korpilahti, Luhanka
 Jyväskylän mlk
 Kannonkoski, Kivijärvi
 Konnevesi, Sumiainen
 Korpilahti
 Laukaa, Toivakka
 Pihtipudas, Viitasaari
 Konnevesi
 Kuhmoinen

Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus

FI1001004 Kivinevan alue
 FI1002002 Kärämäenjärvet
 FI1002007 Jämsänkallio
 FI1002010 Lehtoniemi
 FI1100002 Korkattivuori
 FI1100400 Poikainlammit-Karhusuo
 FI1100402 Joutsensuo-Vareputaanajanlehto
 FI1100403 Iso Kalliosuo ja Satamosuo
 FI1101603 Kouervaaran lehdot ja suot
 FI1101611 Iivaara-Jousivaara
 FI1101612 Siikalampi-Hiidensuo-Palovaaransuo

Lestijärvi, Reisjärvi, Sievi,
 Toholampi
 Pyhäjärvi
 Haapajärvi
 Pyhäjärvi
 Haapavesi
 Haukipudas, Kiiminki, Yli-Ii
 Haukipudas
 Haukipudas, Kiiminki, Ylikiiminki
 Kuusamo
 Kuusamo
 Kuusamo

FI1101618	Vapalampi-Lohilampi-Kuntivaara	Kuusamo
FI1101619	Oravisuo	Kuusamo
FI1101620	Pötkönsuo	Kuusamo
FI1101622	Harjasuo-Laurinkorpi	Kuusamo
FI1101625	Ruoppisuo-Nojosenvaarankurun-Valkeaisen puron lehdot	Kuusamo
FI1101627	Särkipä-Löyhkönen-Antinvaara	Kuusamo
FI1101628	Reposuo	Kuusamo
FI1101629	Vasaraniemen suot	Kuusamo
FI1101631	Paljakan metsät ja suot	Kuusamo
FI1101632	Lohivaara	Kuusamo
FI1101635	Etelä-Kuusamon vanhat metsät (Näränkä, Virmajoki, Pajupuronsuo, Romevaara, Hyöteikönsuo)	Kuusamo
FI1101645	Oulanka	Kuusamo, Salla
FI1102601	Muhos- ja Poikajoen alueet	Muhos
FI1102605	Päijänne-Välisuo ja Ruostesuo	Muhos
FI1103001	Pilpasuo	Oulu, Oulunsalo
FI1103813	Maaselkä	Pudasjärvi, Taivalkoski
FI1103820	Sotkajärvi ja Helkalansuo-Kalettomansuo	Pudasjärvi
FI1103829	Olvasuo	Pudasjärvi, Puolanka, Utajärvi
FI1103830	Hirvisuo	Pudasjärvi, Ylikiiminki
FI1105202	Siikajoen lintuvedet ja suot	Pattijoki, Siikajoki

Kainuun ympäristökeskus

FI1200055	Säkkisenlatvasuo-Jännesuo-Lamminsuo ja Peuravaara	Hyrynsalmi
FI1200056	Paljakka ja Latvavaara	Hyrynsalmi, Puolanka
FI1200057	Pöhlövaara	Hyrynsalmi
FI1200201	Riihivaaran alue	Kuhmo
FI1200216	Isosuo-Koirasuo ympäristöineen	Kuhmo
FI1200220	Elimyssalon alue	Kuhmo
FI1200221	Teerisuon-Lososuon alue	Kuhmo
FI1200223	Jonkerinsalon alue	Kuhmo, Nurmes
FI1200225	Ulvinsalon alue	Kuhmo
FI1200252	Iso Palonen-Maariansätkät	Kuhmo
FI1200257	Kellojärven ranta-alueet ja saaret	Kuhmo
FI1200261	Paljakanvaara	Kuhmo
FI1200401	Siikavaaran-Korpjoen seutu	Pudasjärvi, Puolanka
FI1200408	Huokostörmä	Puolanka
FI1200410	Hepokönnään alue	Puolanka
FI1200411	Kurikkavaaran aarnialue ja lehdot	Puolanka
FI1200625	Hiidenportin alueet	Sotkamo
FI1200735	Riuskanselkonen	Suomussalmi
FI1200804	Siirasojan lehto	Vaala
FI1200901	Talaskankaan alue	Sonkajärvi, Vieremä, Vuolijoki

Lapin ympäristökeskus

FI1300101	Pallas-Ounastunturin kansallispuisto	Enontekiö, Kittilä, Muonio
FI1300203	Hamastunturin erämaa	Inari, Kittilä, Sodankylä

FI1300205	Tsarmitunturin erämaa	Inari
FI1300302	Perämeren saaret	Hailuoto, Haukipudas, Ii, Kemi, Kuivaniemi, Oulu, Oulunsalo, Simo, Tornio
FI1300501	Kallinkangas	Keminmaa
FI1300601	Puljun erämaa	Enontekiö, Kittilä
FI1300605	Loukisen latvasuot	Kittilä
FI1300606	Kuortano-Saivinvuoma-Launijärvi	Kittilä
FI1300608	Tollovuoma-Silmäsvuoma-Nunaravuoma	Kittilä
FI1300611	Naatsukka-aapa	Kittilä, Sodankylä
FI1300618	Ylläs-Aakenus	Kittilä, Kolari, Muonio
FI1300619	Kumputunturi	Kittilä
FI1300702	Sieppijänkä-Pieruvuoma	Kolari
FI1300901	Pyhätunturin kansallispuisto	Kemijärvi, Pelkosenniemi
FI1300902	Akanvaaran-Kalkkivaaran lehdot	Pelkosenniemi
FI1300904	Luiron suot	Pelkosenniemi, Savukoski
FI1301001	Koutusjärvi	Pello
FI1301104	Korouoma-Jäniskaira	Posio
FI1301306	Louevaara	Rovaniemen mlk
FI1301315	Koukkulanaapa-Palokivalo	Rovaniemen mlk
FI1301318	Ounasjoki	Enontekiö, Kittilä, Rovaniemi, Rovaniemen mlk
FI1301401	Värriö	Salla, Savukoski
FI1301402	Tuntsan erämaa	Salla, Savukoski
FI1301404	Joutsenaapa-Kaita-aapa	Salla, Savukoski
FI1301601	Runkaus	Simo, Tervola
FI1301612	Saariaapa-Hattuselkä	Simo
FI1301701	Urho Kekkonen kansallispuisto-Sompio-Kemihaara	Inari, Savukoski, Sodankylä
FI1301705	Sota-aapa	Inari, Sodankylä
FI1301712	Pomokaira	Kittilä, Sodankylä
FI1301801	Pisavaara	Rovaniemen mlk, Tervola
FI1301812	Karhuaapa-Heinijänkä-Kokonrämpe	Tervola
FI1301814	Tuiskukivalon närheikkö	Rovaniemen mlk, Tervola

Alpiininen vyöhyke:

Alueen koodi	Alueen nimi	Kunta/Kunnat
--------------	-------------	--------------

Lapin ympäristökeskus

FI1300102	Malla	Enontekiö
FI1300103	Pöyrisjärven erämaa	Enontekiö
FI1300105	Käsivarren erämaa	Enontekiö
FI1300112	Saanan luonnonsuojelualue	Enontekiö
FI1300118	Tarvantovaaran erämaa	Enontekiö
FI1300201	Lemmenjoen kansallispuisto	Inari, Kittilä
FI1300202	Muotkatunturin erämaa	Inari, Utsjoki
FI1300204	Vätsärin erämaa	Inari
FI1302001	Kevo	Utsjoki
FI1302002	Kaldoaivin erämaa	Inari, Utsjoki

FI1302003 Paistunturin erämaa
FI1302004 Pulmankijärvi

Inari, Utsjoki
Utsjoki

12. Alueet, joiden osalta korkein hallinto-oikeus on kumonnut valtioneuvoston 20.8.1998 tekemän päätöksen ja palauttanut asian valtioneuvostolle uudelleen käsiteltäväksi

Korkein hallinto-oikeus on päätöksillään ratkaissut valtioneuvoston 20.8.1998 ja 25.3.1999 tekemistä päätöksistä tehdyt valitukset. Tiettyjen alueiden osalta valtioneuvoston päätös on katsottu korkeimmassa hallinto-oikeudessa lainvastaiseksi ja palautettu valtioneuvostolle uudelleen käsiteltäväksi. Tässä päätöksessä valtioneuvosto on käsitellyt asiat uudelleen niiden korkeimman hallinto-oikeuden palauttamien alueiden osalta, jotka samalla liittyvät Euroopan yhteisön komission Natura 2000 -verkoston täydentämisestä koskeviin kirjeisiin alueiden lisäämisestä tai Natura 2000 -alueiden tietojen täydentämisestä. Valtioneuvosto on, ottaen huomioon tarkennetut selvitykset alueiden luonnonarvojen merkittävydestä, muuttanut aiempaa, 20.8.1998 tekemäänsä päätöstä seuraavien alueiden osalta:

F10200060 Rauvolanlahti

Valtioneuvosto on päättänyt korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen (KHO 14.6.2000 t.1129) johdosta rajata tilaan Tamminiemi RN:o 11 (Turku, Kulho) kuuluvan alueen Natura 2000 -alueen ulkopuolelle. Rauvolanlahden Natura 2000 -alueen uusi pinta-ala on siten 366 ha (aiemmin 367 ha). Aluetta koskee myös tietokantatäydennys edellä luvussa 11.

FI0500001 Kolovesi - Vaaluvirta - Pyttyselkä

Valtioneuvosto on päättänyt korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen (KHO 14.6.2000 t.1510) johdosta rajata tilan Alasuo RN:o 1:48 (Enonkoski, Ahvensalmi) Natura 2000 -alueeseen kuuluvan tilan osan uudelleen aluetta supistamalla. Koloveden - Vaaluvirran - Pyttyselän Natura 2000 - alueen uusi pinta-ala on siten 7986 ha (aiemmin 8031 ha). Aluetta koskee myös tietokantatäydennys edellä luvussa 11.

FI0700010 Kolin kansallispuisto

Valtioneuvosto on päättänyt korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen (KHO 28.6.2000 t.1672) johdosta rajata Kolin kansallispuistoon kuuluvan Pielisen vesialueen (Lieksa, Koli) Natura 2000 -alueen ulkopuolelle. Kolin kansallispuiston Natura 2000 -alueen uusi pinta-ala on siten 2717 ha (aiemmin 2902 ha). Aluetta koskee myös tietokantatäydennys edellä luvussa 11.

FI1000017 Vattajanniemi

Valtioneuvosto on edellä luvussa 11 päättänyt Euroopan komission täydennyspyynnön johdosta laajentaa Vattajanniemen Natura 2000 -aluetta liittämällä siihen puolustusministeriön käytössä olevia, luontodirektiivin liitteen I mukaisia merenrantadyynien luontotyyppisiä sisäلتäviä alueita. Vattajanniemen Natura 2000 -alueen uusi pinta-ala on päätöksen mukaan 3960 ha (aiemmin 2445 ha). Luvussa 11 tarkoitetun päätöksen yhteydessä on samalla tullut käsitellyksi korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessään (KHO 14.6.2000 t. 1326) edellyttämä asian uudelleen käsittely Vattajanniemen Natura 2000 -alueen osalta.

FI1105202 Siikajoen lintuvedet ja suot

Valtioneuvosto on päättänyt korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen (KHO 14.6.2000 t.1345) johdosta rajata tilaan Hirvaskari RN:o 7:31 (Siikajoki, Merikylä) kuuluvan alueen Natura 2000 -alueen ulkopuolelle. Kyseisen Natura 2000 -alueen uusi pinta-ala on siten 2068 ha (aiemmin 2069 ha). Aluetta koskee myös tietokantatäydennys edellä luvussa 11.

Valtioneuvosto on korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen (KHO 14.6.2000 t. 1601) edellyttämällä tavalla myös käsitellyt asian alueen FI0200121 Långviken, sisällyttämisestä Suomen Natura 2000 -ehdotukseen. Långviken sisältyi asian kuulemisvaiheessa 8.11. - 8.12. 2000 nähtävillä olleeseen täydennysehdotukseen. Ehdotuksesta saaduissa muistutuksissa ja lausunnoissa sekä puollettiin että vastustettiin alueen sisällyttämistä Natura 2000 -verkostoon. Koska kannanotot sisälsivät myös ristiriitaisia näkemyksiä siitä, missä määrin alue edustaa luontodirektiivin liitteen I luontotyyppiä ”Itämeren kapeat murtovesilahdet”, asiaa valmistellut ministerityöryhmä kuuli asiantuntijoita ja sai käyttöönsä asiantuntijalausuntoja. Kuulemisaineiston ja saatujen selvitysten perusteella ministerityöryhmässä todettiin, että alueen merkitystä ko. luontotyyppin edustajana ei voida riidattomasti osoittaa. Tämä johtuu osaksi siitä, että luontotyyppin määritelmä on varsin tulkinnanvarainen eikä käytettävissä olevien tietojen perusteella tee kaikilta osin mahdolliseksi luontotyyppin tunnusten osoittamista ja alueen merkityksen arviointia. Valtioneuvosto on edellä esitetyn perusteella päättänyt, ettei Långvikenin aluetta sisällytetä Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotukseen.

Muilta osin alueiden laajuus käy yksityiskohtaisesti ilmi päätöksen liitteenä olevista kartoista. Muiden korkeimman hallinto-oikeuden valtioneuvoston uudelleen käsiteltäväksi palauttamien alueiden osalta valtioneuvosto tekee myöhemmin eri päätöksen.

13. Alueet, joiden osalta korkein hallinto-oikeus on suoraan kumonnut valtioneuvoston 20.8.1998 tekemän päätöksen

Korkein hallinto-oikeus on päätöksillään suoraan kumonnut valtioneuvoston 20.8.1998 tekemän päätöksen eräiden alueiden osalta. Kumotut alueet ovat kaikki yksittäisten Natura 2000 -alueiden osia. Korkeimman hallinto-oikeuden päätösten edellyttämät korjaukset tehdään kuitenkin aluetta koskevaan karttaan ja tietolomakkeeseen. Tämän lisäksi ne Natura 2000 -alueet, joiden osalta on osittain kumottu vain joko SPA- tai SCI -merkintä, jaetaan erillisiksi SCI- ja SPA -alueiksi. Korjattu aineisto toimitetaan viipymättä Euroopan komissiolle. Korkeimman hallinto-oikeuden päätökset koskevat seuraavia alueita:

FI0100041 Vanjärvi, Märjätienmäki ja Laukkamäki (SCI/SPA)

Korkein hallinto-oikeus on päätöksellään 14.6.2000 t.1438 kumonnut Natura 2000 -alueen SPA-merkinnän 24 hehtaarin suuruisen alueen osalta, jolloin lintudirektiivin mukaisen SPA -alueen uusi pinta-ala on 156 ha (aiemmin 180 ha).

FI0500035 Puruvesi (SCI)

Korkein hallinto-oikeus on päätöksellään 14.6.2000 t.1475 kumonnut valtioneuvoston päätöksen 10 hehtaarin suuruisen alueen osalta, jolloin Natura 2000 -alueen uusi pinta-ala on 31974 ha (aiemmin 31984 ha).

FI0500090 Mäyrävuoren - Seppälänjoen metsät (SCI/SPA)

Korkein hallinto-oikeus on päätöksellään 14.6.2000 t.1370 kumonnut Natura 2000 -alueen SCI-merkinnän yhden hehtaarin suuruisen alueen osalta, jolloin luontodirektiivin mukaisen SCI -alueen uusi pinta-ala on 49 ha (aiemmin 50 ha).

FI0500110 Punakiven-Ahvenjärven metsät (SCI/SPA)

Korkein hallinto-oikeus on päätöksellään 14.6.2000 t.1519 kumonnut Natura 2000 -alueen SCI-merkinnän 31 hehtaarin suuruisen alueen osalta, jolloin luontodirektiivin mukaisen SCI -alueen uusi pinta-ala on 5 ha (aiemmin 36 ha).

FI0500112 Nuoramoisen metsät (SCI/SPA)

Korkein hallinto-oikeus on päätöksellään 14.6.2000 t.1368 kumonnut valtioneuvoston päätöksen 27 hehtaarin suuruisen alueen osalta, jolloin Natura 2000 -alueen uusi pinta-ala on 2 ha (aiemmin 29 ha).

FI0600032 Konnevesi - Kalaja - Niinivuori (SCI/SPA)

Korkein hallinto-oikeus on päätöksellään 14.6.2000 t.1260 kumonnut valtioneuvoston päätöksen 71 hehtaarin suuruisen alueen osalta, jolloin Natura 2000 -alueen uusi pinta-ala on 15459 ha (aiemmin 15530 ha).

FI0900039 Vaarunvuoret (SCI/SPA)

Korkein hallinto-oikeus on päätöksellään 14.6.2000 t.1508 kumonnut valtioneuvoston päätöksen 21 hehtaarin suuruisen alueen osalta, jolloin Natura 2000 -alueen uusi pinta-ala on 604 ha (aiemmin 625 ha).

FI0900074 Haapasuo - Syysniemi - Rutajärvi - Kiviniemi (SCI/SPA)

Korkein hallinto-oikeus on päätöksellään 14.6.2000 t.1286 kumonnut valtioneuvoston päätöksen 3 hehtaarin suuruisen alueen osalta, jolloin Natura 2000 -alueen uusi pinta-ala on 5064 ha (aiemmin 5067 ha)

FI0900078 Edessalo-Haukkasalo (SCI/SPA)

Korkein hallinto-oikeus on päätöksellään 14.6.2000 t.1126 kumonnut valtioneuvoston päätöksen 5 hehtaarin suuruisen alueen osalta, jolloin Natura 2000 -alueen uusi pinta-ala on 2654 ha (aiemmin 2659 ha).

FI0900088 Palstonvuori-Jääskelä (SCI)

Korkein hallinto-oikeus on päätöksellään 14.6.2000 t.1118 kumonnut valtioneuvoston päätöksen 11 hehtaarin suuruisen alueen osalta. Aluetta koskee kuitenkin myös päätös sen laajentamisesta edellä luvussa 11. Näiden muutosten jälkeen alueen pinta-ala on 178 ha.

14. Jatkovalmistelutoimet

Valtioneuvoston päätös Natura 2000 -alueiden täydennyksistä toimitetaan Euroopan yhteisön komissiolle ulkoasiainministeriön toimesta. Samalla komissiolle toimitetaan tiedot Ahvenan-

maan maakuntahallituksen hyväksymistä maakunnan ehdottamista Natura 2000 -verkoston täydennysalueista. Tiedot toimitetaan komission 18.12.1996 tekemällä päätöksellä vahvistetuilla ilmoituslomakkeilla. Lomakkeella ei ilmoiteta nähtävillä olleesta tietolomakkeesta poikkeavia, maanomistajan oikeudellista asemaa muuttavia tietoja, ellei maanomistajaa ole kuultu muutoksista. Täytäntöönpanovaikutus perustuu vain tähän päätökseen ja sen liitteisiin. Samassa yhteydessä komissiolle toimitetaan luontodirektiivin 8 artiklassa tarkoitetun arvion tarkistus Euroopan yhteisön yhteisörahoituksesta, joka on tarpeellinen, jotta Suomi voi täyttää luontodirektiivin 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut velvoitteet.

Valtioneuvoston päätös tulee lainvoimaiseksi valitusajan päätyttyä niiden alueiden osalta, joita ei ole valitettu korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Jos alueesta on tehty valitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen, päätös tulee lainvoimaiseksi, kun korkein hallinto-oikeus on ratkaissut asian. Sen vuoksi Suomen hallitus varaa mahdollisuuden muuttaa komissiolle toimitettua Suomen ehdotusta korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen edellyttämällä tavalla oikeuden ratkaistua valitukset. Suomen ehdotus ei tässä vaiheessa suhteessa Euroopan yhteisöön koske valituksenalaisia alueita. Komissiolle toimitetaan erikseen tiedot siitä, mistä Suomen ehdottamista ja ilmoittamista alueista on valitus vireillä korkeimmassa hallinto-oikeudessa sekä myöhemmin tiedot korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisusta aiheutuvista muutoksista.

Lintudirektiivin mukaisten SPA -alueiden laajennusten osalta tämä tarkoittaa sitä, että komissiolle toimitettavassa SPA -alueiden luettelossa samalla ilmoitetaan ne alueet, joita koskeva valitus on vireillä korkeimmassa hallinto-oikeudessa ja jotka sen vuoksi voidaan rekisteröidä Natura 2000 -verkostoon SPA-alueiksi vasta kun valitusasiat on ratkaistu rekisteröinnin mahdollistavalla tavalla korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Luontodirektiivin mukaisten SCI -alueiden osalta Suomi varmistaa yhteisön tärkeinä pitämien alueiden luettelon jatkovalmistelussa, että päätökset Suomen Natura 2000 -verkostoalueista tehdään komissiossa tai neuvostossa vasta, kun korkein hallinto-oikeus on käsitellyt ja ratkaissut valitusasiat.

Mikäli tietty alue sen johdosta, että komissio ei hyväksy aluetta Natura 2000 -verkostoon, poistetaan tämän päätöksen mukaisesta ehdotuksesta ja kyseisen alueen omistajalle on tästä aiheutunut merkityksellistä haittaa, on valtio velvollinen korvaamaan haitan (LsL 55 §:n 2 ja 3 mom. 67 §:n 2 mom.).

Komissio arvioi säännöllisesti, miten Natura 2000 -verkosto edistää luontodirektiivin tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa komissiota avustaa jäsenmaiden edustajista koottu habitaattikomitea. Erityisten suojelutoimien alue voidaan tällöin poistaa verkostosta, jos luontotyyppien ja lajien seurannasta saadut tiedot osoittavat, että alueen tila on muuttunut luonnon kehityksen myötä ja sen johdosta suojelutarve on vähentynyt.

Eräissä Natura 2000 -verkoston valmisteluvaiheen kuulemiseen liittyvissä maanomistajien muistutuksissa on todettu, ettei ole yksityiskohtaisesti selvitetty, mitä Natura vaikuttaa maanomistajan tilan käyttöön. Annetuissa vastineissa on pyritty vastaamaan näihin kysymyksiin. Edellä tässä päätöksessä on myös selostettu, mitä vaikutuksia Natura 2000 -verkostolla ja suojelun toteuttamisella yleisesti tarkasteltuna on tiettyihin maankäyttömuotoihin. Jotta yksittäiset maanomistajat voisivat niin halutessaan jatkossakin saada tietoja alueidensa käyttömahdollisuuksista, alueelliset ympäristökeskukset huolehtivat siitä, että maanomistajille, jotka ovat muistutuksessaan pyytäneet lisätietoja Naturan toteuttamisesta, selvitetään henkilökohtaisen yhteydenoton kautta tai pyynnöstä kirjallisesti, mitä rajoituksia Naturasta heidän tilansa käytölle aiheutuu ja mitkä ovat mahdolliset toteuttamistavat. Tarvittavia tietoja annetaan pyydetäessä muutoinkin.

15. Päätöksen voimaantulo

Tiedot Natura 2000 -verkostoa koskevan kansallisen ehdotuksen täydentämisestä ja mahdollisista valituksenalaisista alueista on tarpeen toimittaa komissiolle viipymättä. Päätöksen lainvoimaiseksi tulo saattaa kuitenkin lykkäytyä valitusten johdosta. Natura 2000 -alueiden luonnon tilan säilymisen turvaaminen sekä asian kotimaisen käsittelyn että komission hyväksymismenettelyn aikana on välttämätöntä. Päätöksen täytäntöönpanoa ei siten voida yleisen edun vuoksi lykätä.

Valtioneuvosto on edellä mainitun johdosta hallintolainkäyttölain 31 §:n 2 momentin nojalla päättänyt, että tätä päätöstä on noudatettava mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. Tämä merkitsee sitä, että valtioneuvoston päätökseen sisältyvällä Natura 2000 -alueella ei saa ryhtyä luonnonsuojelulain 65 ja 66 §:ien vastaisiin sellaisiin toimiin, jotka voivat vaarantaa niiden luonnonarvojen, joiden vuoksi alueet on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon, säilymisen. Toisaalta päätöksen määrittäminen noudatettavaksi ei anna oikeutta ryhtyä sellaisiin maanomistajan tahdon vastaisiin luonnonsuojelulain mukaisiin toteuttamistoimiin, jotka perustuvat yksinomaan nyt tehtyyn Natura 2000 -verkoston täydentämisestä koskevaan päätökseen.

16. Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on tämän päätöksen liitteenä.

Ympäristöministeri *Satu Hassi*

Hallitusneuvos Hannu Karjalainen

LIITE 1

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa korkeimman hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tiedoksisaantipäivä on seitsemäs päivä siitä päivästä, jolloin kuulutus tämän päätöksen nähtävillä pitämisestä on pantu asianomaisen kunnan ilmoitustaululle. Valitusaika alkaa tiedoksisaantipäivästä.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta, mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi ja millä perusteilla muutosta vaaditaan
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- valtioneuvoston istunnon pöytäkirjanote, johon sisältyy jäljennös valtioneuvoston päätöksestä
- selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiamiehen valtakirja
- muut asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valtioneuvoston istunnon pöytäkirjanote on tilattavissa valtioneuvoston kansliasta, postiosoite PL 23, 00023 Valtioneuvosto. Puh. 09-16022043 ja 09-16022065. Pöytäkirjanotteen lunastusmaksu on noin 22 euroa.

Natura 2000 -verkostoon ehdotettavia alueita koskevat kartat ovat nähtävillä asianomaisissa kunnissa (kunnan alueella sijaitsevien kohteiden osalta), alueellisissa ympäristökeskuksissa (ympäristökeskuksen alueella olevien kohteiden osalta) sekä ympäristöministeriössä (koko maan osalta). Sama koskee päätökseen liittyvää muistutusyhteenvedoa. Valtioneuvoston istunnon pöytäkirjanote siihen liittyvine päätösjäljennöksineen, alueita koskevat kartat sekä muistutusyhteenvedo on toimitettu viran puolesta myös korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valitukseen ei siten ole tarpeen liittää karttaa alueesta eikä liioin koostetta muistutuksista. Valituksessa on kuitenkin mahdollisimman tarkoin mainittava sen alueen tai niiden alueiden numerotunnukset ja nimet, joihin valitus kohdistuu. Mikäli valitus kohdistuu vain tiettyyn alueen osaan, on asia käsittelyn kannalta suotavaa, että tätä osoittava karttajäljennös liitetään valituksen oheen.

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuulla lähettää myös postitse tai toimittaa lähetin välityksellä. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Korkeimman hallinto-oikeuden kirjaamon aukioloaika on kello 8.00 - 16.15.

Valittajalta peritään korkeimmassa hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 170 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Korkeimman hallinto-oikeuden
postiosoite PL 180, 00131 Helsinki
käyntiosoite Unioninkatu 16, 00130 Helsinki
puhelinvaihe (09) 18531
telekopio (09) 1853 382

Tiedostonimi: vnp8.5.02-suo.doc
Hakemisto: D:\TEMP
Malli: G:\ptj32\Lainlaatija2000.dot
Otsikko: VALTIO NEUVOSTON PÄÄTÖS
Aihe:
Tekijä: saunamakir
Avainsanat:
Kommentit:
Luontipäivä: 3.6.2002 8:47
Version numero: 2
Viimeksi tallennettu: 3.6.2002 8:47
Viimeksi tallentanut: korpelainen
Kokonaismuokkausaika: 1 Minuutti
Viimeksi tulostettu: 4.6.2002 13:02
Viimeisestä täydestä tulostuksesta
Sivuja: 40
Sanoja: 16 013 (noin)
Merkkejä: 91 275 (noin)